

LUMINA CREDINȚEI

Revistă de spiritualitate și gândire ortodoxă,
numărul 1, noiembrie 2005

“Eu sunt Lumina lumii;
cel ce Îmi urmează Mie
nu va umbla în întuneric,
ci va avea lumina vieții.”
(Ioan 8, 12)

Tipărită cu binecuvântarea
I.P.S. Daniel
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Colegiul Național “Emil Racoviță”, Iași

Cuprins:

Editorial	p. 3
Spiritualitate ortodoxă	p. 5
Sfințenie și canonizare	p. 9
Minuni	p. 18
Portret creștin	p. 22
Mic Pateric	p. 27
Istoria creștinismului	p. 30
Documentar	p. 34
Știință și credință	p. 38
Interviu	p. 45
Recenzie de carte creștină	p. 48
Să ne amintim...	p. 53
Sondaj	p. 55

Redactori:

Alexandra Andrieș XIID
Eduard Mihai Bentea XIIB
Gabriela Ciobanu XIID
Veronica Grădinariu XIID
Ioana Horduna XIID
Elena Mădălina Morariu XIID
Oana Maria Nedelcu XIID
Andreea Elena Stoican XIID

Tehnoredactori:

Eduard Mihai Bentea XIIB
Sorin Crețu XIIB
Cristian Omete XIIB

Desene interior:

Alexandra Andrieș XIID
Alexandra Tăbăcaru XIIB

Coordonatori:

prof. Paula Ilaș
prof. Cornelia Livia Sârghie

La tipărirea acestui prim număr, ne-au ajutat foarte mult:
S.C. Aster S.R.L.
S.C. Optimus Consulting S.R.L.

Dragă cititorule,

Poate te întrebi în legătură cu rostul acestei reviste. Sau poate, prins în iureșul acestei vieți, în care clipa prezentă își cere tributul, e normal să te preocupe calitatea și folosul materialelor care ți se adresează. Tocmai de aceea, noi, redacția, am realizat un sondaj având ca subiect importanța publicațiilor cu caracter creștin-ortodox, printre tineri. Rezultatul ? 80% dintre subiecți cu vârste de până la 19 ani, citesc sau ar fi interesați să citească o astfel de publicație. Nimic mai încurajator ca să pornim la drum !

Bine, ai să ne spui, e lăudabilă intenția, dar ce aduce nou această revistă și prin ce mi se adresează ? Poate va părea demodat, dar noutatea acestei reviste stă tocmai în actualitatea mesajului lui Hristos, Care ne îndeamnă să căutăm ca să aflăm și să batem ca să ni se deschidă. Da, cunoașterea lui Dumnezeu presupune dorința noastră sinceră de a-L căuta sau, mai bine zis, de a ne căuta propria noastră identitate. Și cum să nu fie actuală o revistă care îți propune: fii tu însuți ! Adică fii liber ! (cu adevărat liber !) Ce anume ne eliberează, ne spune Hristos: "Adevărul vă va face liberi!" (In. 8, 32). Acest lucru am încercat și noi prin conținutul revistei "Lumina Credinței": în primul rând, să fim sinceri în ceea ce scriem și, în al doilea rând, să creștem împreună în Adevăr ! Dar pentru acest lucru, e nevoie de bunăvoința și interesul vostru !

Dacă veți avea răbdare să lecturați paginile acestei reviste, veți descoperi viața unor oameni simpli care au aflat Adevărul, devenind astfel "vase alese ale lui Dumnezeu": Sfântul Apostol Pavel, Sfântul Ierarh Dosoftei și Cuviosul Onufrie de la Sihăstria Voronei. Rubricile "Minuni", "Mic Pateric" și "Portret Creștin" arată calea către dobândirea înțelepciunii celei adevărate, care nu e "vânare de vânt". Ca să știm cine suntem, trebuie să ne cunoaștem trecutul și valorile care îndumnezeiesc prezenta clipă.

Editorial

În acest sens, am realizat rubricile "Istoria creștinismului" și "Documentar".

Și, pentru că un creștin adevărat e preocupat de realitatea lumii în care trăiește, am încercat să vă provocăm să cunoașteți această realitate prin ochii noștri în rubricile: "Știință și credință", "Interviu" și "Recenzie de carte creștină". Dovada maturității unei persoane stă în aducerea aminte a propriului trecut, așa încât ne-am gândit să includem gândurile unui absolvent al Colegiului Național "Emil Racoviță" la rubrica "Să ne amintim...".

Nu ne rămâne decât să vă urăm: lectură ziditoare ! Fie ca lumina lui Hristos să lumineze tuturor !

Doamne ajută !

Prof. Paula Ilaș

**Revista "Lumina Credinței" on-line, ajunsă
la numărul 6, poate fi accesată la adresa:**

ler.is.edu.ro/~religieonline/

Sfântul Pavel - Apostolul neamurilor

Sfântul Apostol Pavel se numea, înainte de convertire, Saul; era din Tarsul Ciliciei, evreu din seminția Veniamin. Făcuse ucenicia la marele învățat Gamaliel, fiind zelos păzitor al Legii și datinilor strămoșești. Participă la uciderea arhidiaconului Ștefan, păzind hainele ucigașilor lui și auzindu-i rugăciunea: *"Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!"* (Fapte 7, 58-60). Apoi devine aprig prigonitor al Bisericii. Dar, pe calea Damascului arătându-i-se în lumină orbitoare, Hristos îl muștră: *"Saul, Saul, de ce mă prigonești?"*, spunându-i totodată că l-a ales să-l fie *"Apostol la neamuri"*. El se convertește și este botezat de Anania, episcopul Damascului, în anul 36 (Fapte 9, 26).

După botez, se retrage în Arabia trei ani, pentru meditație, apoi merge la Ierusalim, unde, prin Barnaba, ia contact cu apostolii, mai întâi cu Petru, apoi cu Iacov, episcopul. După 15 zile pleacă la Tars, adus de Barnaba la Antiohia Siriei, unde au propovăduit împreună un an întreg. Aici ucenicii s-au numit prima dată creștini. De atunci, Antiohia devine centrul activității lui, de unde pornește în cele trei mari călătorii misionare: 45-48, 51-54, 54-58.

Epistolele pauline răspund tuturor problemelor care priveau Bisericile și persoanele cărora sunt adresate, urmărind apărarea și întărirea dreptei credințe față de celelalte religii și ereziile apărute.

Spiritualitate ortodoxă

În prima sa scriere, **Epistola I către Tesaloniceni**, Apostolul exprimă bucuria pentru statornicia lor în credință și îi îndeamnă la o viață creștină demnă de chemarea lor și la ascultarea de păstoriilor lor. În **Epistola a II-a către Tesaloniceni** laudă statornicia lor în credință, îndemnându-i să nu se lase amăgiți de ereticii care-i tulburau cu graba celei de a doua veniri a Domnului, căci aceasta se va produce după venirea "potrivnicului", care se va da drept Dumnezeu, făcând multe semne și minuni mincinoase, ca să amăgească.

În **Epistola către Galateni**, Pavel, apărându-și demnitatea de Apostol, combate pe iudaizanți, arătând că creștinul se îndreaptă prin credință, urmată de fapte, dacă Hristos e viu în el, și nu prin faptele Legii.

Epistola I către Corinteni vorbește de răscumpărarea prin Hristos și Crucea Lui, de feciorie și căsătorii mixte, de "slujirea" Noului Testament, de Biserică și Sfânta Euharistie, de bogăția harismelor, de Învierea lui Hristos și învierea de obște. În **a II-a Epistolă către Corinteni**, Apostolul apără demnitatea sa împotriva iudaizanților, combate "apostolii mincinoși" și dă sfaturi pentru strângerea colectelor.

Epistola către Romani vorbește de calea unică a dobândirii dreptății lui Dumnezeu, cu roadele ei, de raportul dintre Lege și Har, de vina îndepărtării iudeilor până la convertirea neamurilor - apoi și a lor, când tot Israelul se va mântui.

În **Epistola către Efeseni** prezintă convertirea neamurilor ca o "*înviere din morți*". Amintește de harismele ierarhice și dă sfaturi moral-sociale și familiale.

În **Epistola către Filipeni** arată necesitatea și folosul suferințelor pentru credință, după exemplul lui Hristos, Care S-a smerit și a pățimit pentru noi moartea pe Cruce, ca să-i aducă pe toți la El. Îndeamnă la ferirea de eretici și la viețuirea în Hristos.

Epistola către Coloseni Îl arată pe Hristos ca pe icoana dumnezeirii, Creatorul și Mântuitorul lumii, Capul Bisericii, iar aceasta, trupul Lui. Aici combate erezia iudeo-gnostică, privind cultul îngerilor, considerați creatori mai presus ca Hristos.

Epistola către Filimon cuprinde idei moral-sociale privind felul cum vede creștinismul pe sclavi, ca frați în Hristos și liberi în El. **Epistola către Evrei** înfățișează pe Domnul Hristos ca Fiul lui Dumnezeu, ca "Apostolul și Arhiereul mărturiei noastre".

În **Epistola I către Timotei** (episcopul Efesului), Apostolul îi dă îndemnuri și sfaturi pastorale. În **Epistola către Tit** (episcopul Cretei), el îndeamnă la viața curată creștină. Ultima scriere, **Epistola a II-a către Timotei**, reprezintă testamentul spiritual al Sfântului Apostol Pavel. Ultima dintre epistolele pastorale este cea către Tit.

Virtuțile evanghelice, la care Apostolul Pavel face referire în această Epistolă, sunt o urmare a manifestării harului mântuitor și învățător al lui Dumnezeu și a jertfei răscumpărătoare a lui Iisus Hristos. În Epistola către Tit, Apostolul îndatorează pe destinatarul Epistolei să poarte de grijă ca bătrânii să fie treji, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare (2, 2). Este aici un portret al creștinului cu îndelunga viață duhovnicească.

Bătrânele trebuie să aibă, în plus, în înfățișare, sfânta cuviință, să fie neclevetitoare, nerobite de vin mult, să învețe de bine și să înțeleptească pe cele tinere (2, 3-4). Sfântul Apostol Pavel rezervă femeilor în vârstă răspunderi deosebite în ce privește transmiterea către tinerele creștine a acelor virtuți care fac din acestea soții și mame creștine, mijloc sigur de implantare a mesajului evanghelic în familiile lor. O astfel de mamă și soție este descrisă de Apostolul neamurilor astfel: "*Acestea să-și iubească bărbatul, să-și iubească copiii, să fie înțelepte, curate, gospodine bune*" (2, 4-5). Tinerilor creștini, Apostolul le cere să fie înțelepți (2, 6), credincioși, ascultători, fugind de desfrânare (1, 6).

Spiritualitate ortodoxă

Sclavilor creștini, Sfântul Apostol Pavel le dă îndrumarea de a fi *“supuși stăpânilor lor în toate, să fie bineplăcuți, să nu li se împotrivească, să nu fure, ci să le arate toată bunacredința, pentru ca, întru toate, să fie podoabă a învățaturii Mântuitorului Dumnezeu”*(2, 9-10).

Toți creștinii sunt îndemnați *“să fie gata la orice lucru bun, să nu defaima pe nimeni, să nu fie porniți spre ceartă, (ci) îngăduitori, arătând toată blândețea față de toți oamenii”*(3, 1-2). Îndrumările pauline tind, ca printr-o astfel de comportare, creștinii să aducă un serviciu și răspândirii Evangheliei între păgâni.

Tabloul general al virtuților evanghelice practicate de creștinii din Creta se poate completa cu exigențele puse înaintea celor ce aspirau să treacă din starea de buni creștini la cea de slujitori bisericești hirotoniți. Virtuțile lor sunt virtuțile celor mai buni creștini ai Bisericii cretane.

Astăzi, apartenența la Biserică echivalează cu o intensă practicare a virtuților, cu neîncetate eforturi de autodepășire morală, fiecare creștin fiind un model de viață morală, un centru de iradiere și de influențare în sens pozitiv a tuturor celor ce vin în contact cu el, în familie sau în societate. Fiecare creștin este chemat, prin întreaga sa existență, să fie un semn al puterii învățaturii evanghelice de a transforma ființa omenească în model de înaltă trăire morală, dovadă a divinității Creștinismului.

Oana-Maria Nedelcu
cl. a XII-a D

Sfântul Ierarh Dosoftei - apărător al neamului și al credinței strămoșești

Mitropolitul Dosoftei, cel ce purtase ca mirean numele de Dimitrie Barila, s-a născut la 26 octombrie 1624 (după cum singur mărturisea în anul 1684 că este "om de 60 de ani") într-o familie cu o condiție socială medie, din părinții Leontie și Misira sau Maria.

O informație concludentă pentru originea mitropolitului, des utilizată de cercetători, ne este oferită de cronicarul Ion Neculce, contemporan al mitropolitului, care precizează printre altele în *Letopisețul Țării Moldovei* și faptul că Dosoftei era "neam de mazil" (Ion Neculce, *O samă de cuvinte*, Ed. Ion Creangă, București 1990, p. 66). Incontestabile în dovedirea originii românești a Mitropolitului Dosoftei sunt considerate, de către cei ce o susțin, două însemnări descoperite pe un exemplar al operei sale *Viata și petrecerea sfinților*.

Primul text este scris în limba slavonă, de către autor, și se constituie într-o dedicație, prin care Dosoftei dăruiește acest exemplar Mănăstirii Petrid din apropierea cetății Turda.

Al doilea text, scris în limba română de un străin, nu de autor, are, după părerea unor specialiști, o valoare excepțională și incontestabilă căci susține originea românească a lui Dosoftei: "Această sfântă carte, / anume Pro[log sau Vie] tele tuturor sfinților a smeritului Dosoftei, / mitropolit de la Suceava, se dă întru numele robului / mieu Leontie și Maria anume Misira, / și ctitorii sfintei mănăstiri anume Toder Balica, Caldar[e] Ion, Glava Tode, / Buzna Ion, leat 7195, iun. 8, în Striji / lăcuind în țara rusească, și această carte[să nu fie] dat[ă] în alt loc; cine[o] va fura [ori o v] a vinde de la mănăstirea / Petridului aproape de cetăți[a] Turdei să fie procler / anathema, vl[ea]to de la nașterea lui Domnul / și Mântuitorului nostrum Is. Hr. Leat 1688" (Idem, p. XI).

Sfințenie și canonizare

Dacă pentru început "tânărul Dimitrie [...] trebuie să fi învățat carte în casa părintească cu dascăli ce veneau, probabil, din vremea dintre mănăstirile Țării de Sus", înalta pregătire dobândită este rezultatul frecventării unei școli pe măsură. Teoretic ar fi putut studia la școala înființată de Vasile Lupu la Mănăstirea Trei Ierarhi în Iași, dar nivelul de "gymnasion" al acesteia studiindu-se aici numai gramatica, retorica, dialectica și elemente de poetică nu justifică formația sa teologico-filosofică, nici cunoașterea

limbilor slave vorbite (ucraineana și polona).

Varianta cea mai plauzibilă este considerată de cercetători a fi cea a desăvârșirii studiilor în mediul slav. Era, de altfel, un lucru obișnuit pentru tinerii secolului al XVII-lea. Întrucât Colegiul Mavilean din Kiev este exclus de mărturia lui Dosoftei că l-ar fi cunoscut abia prin 1684, rămâne varianta Școlii Frăției Adormirea Maicii Domnului din Lvov unde ar fi beneficiat de sprijinul familiei Păpără (**Dan Horia Mazilu, Introducere în opera lui Dosoftei**, Ed. Minerva, Buc. 1997, p.16 și urm.).

Vorbind despre Dosoftei ca apărător al neamului și al credinței strămoșești, trebuie menționat de la început faptul că această componentă a vieții sale a reprezentat un scop în sine, fiind urmărit atât prin activitatea sa ca slujitor al Bisericii, dar și în cea de cărturar, traducător și tipăritor de cărți în limba română, cât și prin actele sale în plan politic.

Dosoftei trăiește și scrie într-o perioadă vitregă a istoriei Moldovei marcată de dependența umiltoare față de Poartă, de instabilitatea domniilor, de necurmute războaie turco-polone duse pe teritoriul țării și jafuri ale străinilor. "... Și-au pierit biata țară de

păgânătate ..." va exclama Dosoftei însuși în încheierea pomenirii în versuri a domnilor Țării.

În 1671, pe când tronul țării era ocupat de Gheorghe Duca, pentru a doua oară (1668-1672), Dosoftei este "*sfințit*" în scaunul de Mitropolit al Moldovei. Prin această funcție, înaltul ierarh își asumă mari răspunderi eclesiastice dar și politice, suportând totodată consecințele vremurilor nefavorabile.

În timpul bătăliei de la Hotin împotriva otomanilor, din 11 noiembrie 1673, oștile Moldovei și Țării Românești au trecut în tabăra hatmanului polon Jan Sobieski. Cu toate că aliații noștri au fost victorioși, drumul voievodului spre Moldova a fost închis. Boierii, neîncrezători în victoria creștinilor și temându-se de represaliile turcilor, părăsesc tabăra acestuia. Dosoftei însă, rămânând credincios partidei creștine, se refugiază în Polonia.

Dosoftei se întoarce în țară în 1675, păstrându-și demnitatea de mitropolit sub mai multe domnii. Anul 1686 schimbă însă cursul vieții mitropolitului Dosoftei când, în urma unei campanii neglorioase împotriva turcilor, la începutul lunii octombrie, regele Sobieski se retrage în Polonia, luând cu sine atât pe Înaltul prelat al Moldovei cât și moaștele Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, protectorul țării, obiectele de preț și hrisoavele Mitropoliei.

Exilul temporar s-a dovedit a fi, însă, definitiv căci «mângâiat, în lipsurile mari pe care le îndura, de speranța întoarcerii în Moldova, Dosoftei se stinge din viață, în mijlocul românilor pe care îi păstora în Polonia, la 13 decembrie 1693, fără să-și poată vedea visul său cel mai fierbinte realizat» (A. Andriescu, *Studii de filologie și istorie literară*, Ed. Universității "A.I. Cuza", Iași, 1997, p. 20).

Revenind la perioada de după săvârșirea studiilor, îl găsim pe Dosoftei, pe la 1647-1648, ierodiacon la Mitropolia din Iași, «unde împodobește slujbele divine în duminici și sărbători, când făcea parte din soborul catedralei, care înconjura pe mitropolitul

Sfințenie și canonizare

Varlaam» (Dan Horia Mazilu, op. cit., p. 21). În 1649 este menționată prezența lui la mănăstirea Probota ca ieromonah, fără însă a se cunoaște când a fost călugărit. Se pare că din această perioadă datează și primele traduceri ale viitorului mitropolit: *Patericul, Mântuirea păcătoșilor, Viața și minunile Sfântului Vasile cel Mare*.

D.H. Mazilu pune pe seama celor 12 ani de episcopat la Roman ai Mitropolitului, o activitate susținută de traducere, de scriere și șlefuire a unor pagini deja elaborate, meditănd și punând totodată bazele programului de înnoire a Ortodoxiei românești. Între 1660-1670 a alcătuit *Psaltirea în versuri*, a tălmăcit impunătoarea colecție de vieți de sfinți, a prelucrat tălmăcirii mai vechi în ceea ce va fi *Preacinstitul Acatist și Paraclis al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu* care a fost publicat la 1673 odată cu *Psaltirea în versuri*.

În decursul celor 15 ani cât a stat în scaunul de mitropolit (1671-1686) și-a publicat cea mai mare parte a operei sale, nestingherit fiind de exilul polonez. Întors din exil și reînscăunat, își pune în aplicare planul, la care se pare că meditase încă din timpul episcopatului său la Roman. Preocupările mitropolitului în programul de înnoire spirituală au avut în vedere, mai întâi de toate, introducerea limbii române în Biserică, în oficierea serviciului divin, fapt concretizat prin traducerea și tipărirea cărților de cult.

Despre importanța traducerii cărților de cult, mitropolitul Iustin Moisescu spunea: "...folosirea limbii române în cărțile de slujbă religioasă nu trebuie socotită străină de strădaniile mitropolitului Dosoftei, de apărare a dreptei credințe". Înaltul prelat s-a arătat foarte preocupat de românizarea atât a textelor bisericești cât și a celor de lectură, făcute de această dată în duh ortodox, nu cum se întâmplase mai înainte cu cele publicate de diaconul Coresi, care fuseseră supuse influenței calvine. Rând pe rând apar marile cărți traduse și prelucrate de Dosoftei: *Dumnezeiasca Liturghie* - 1679

și reeditată în 1682, *Psaltirea de-nțăles* - 1680, *Molitvelnicul de-nțăles* - 1681, *Viata și petrecerea sfinților* - în patru volume, ultimul incomplet, 1682-1686, *Paremiile de preste an* - 1683, *Octoihul* - 1683.

O mare importanță, în comparație cu proza mitropolitului, s-a acordat creației sale poetice. Această latură cuprinde versuri de factură religioasă (*Psaltirea în versuri*), unele "compuneri ocazionale, epigrafice, dedicații, versuri de mulțumire" (*Stihuri de laudă Patriarhului Ioachim al Moscovei*), dar și poezii "izvorâte din îndemnuri mai adânci" (*Stihurile la luminatul herb a Țării Moldovei*).

Trebuie precizate și preocupările Înaltului ierarh pentru istorie. Dosoftei a tradus și unele cărți istorice pe care le studiasse: *Istoriile* lui Herodot, cronograful lui Matei Kigalas, precum și învățăturile moral-politice atribuite împăratului bizantin Vasile Macedoneanul.

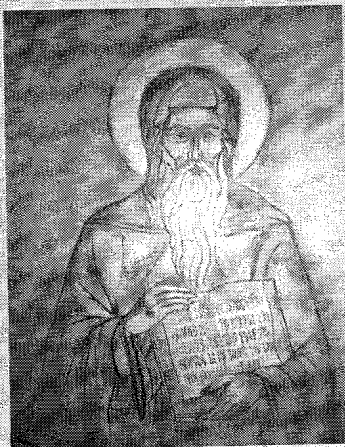
Mitropolitul Dosoftei a fost *canonizat* în cadrul ședinței Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din data de **6 iulie 2005**, cu *data de prăznuire pe 13 decembrie*.

"Pătimind încercări și multe neazuri în această viață trecătoare, Sfântul Mitropolit Dosoftei al Moldovei rămâne peste veacuri un teolog al întregii Ortodoxii, ierarh cu viață sfântă și neîntrerupt învățător al dreptei credințe în limba poporului său. Luminat de harul Duhului Sfânt, el a slujit cu dragoste Biserica Mântuitorului Hristos, cu smerenie și fapte minunate, iar acum se roagă în ceruri pentru mântuirea sufletelor noastre. Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi!" (din Sinaxarul Slujbei Sfântului Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei).

Oana-Maria Nedelcu
cl. a XII-a D

Cuviosul Onufrie de la Vorona - ctitorul duhovnicesc al Sihăstriei Voronei

De-a lungul timpului, Biserica a considerat moartea mucenicească, pătimirea pentru Hristos, drept cea mai certă dovadă a sfințeniei. Este o dovadă de netăgăduit. O altă dovadă, aflată în strânsă legătură cu mucenicia, este și mărturisirea neînfricată a dreptei credințe, cu riscul îndurării unor chinuri de nesuportat sau chiar a morții. A treia mărturie de sfințenie o constituie viața aleasă, în care, prin asceză, prin fapte bune și altele asemenea se ajunge la cea mai înaltă treaptă duhovnicească. Următorul semn este cel al înzestrării de către Dumnezeu cu daruri sau puteri peste limitele firii omenești. Al cincilea semn îl constituie lupta de apărare a dreptei credințe. De aici derivă lupta pentru Biserică, pentru Hristos, în această categorie intrând toți binefăcătorii Bisericii. Opera lor este rodul credinței și încrederii în Dumnezeu. Al șaptelea semn îl reprezintă ortodoxia credinței, puritatea ei, considerate temelia și izvorul tuturor semnelor posibile ale sfințeniei. Pe lângă aceste semne și dovezi ale sfințeniei, mai sunt și altele, dintre care un rol deosebit îl are nestrăciunea trupurilor după moarte. Un astfel de mărturisitor pentru Hristos a fost și Cuviosul Onufrie de la Sihăstria Voronei.

“Cu ostenelele sihăstriei, la viața cea fără de prihană ai ajuns, fericite, și ca un luceafăr din pământul Rusiei răsărind, întru singurătatea codrilor Moldovei te-ai sălășluit. Monahilor ai fost învățător, făcându-te pildă, prin aspra ta viețuire, Cuvioase Părinte Onufrie. Roagă-te lui

Dumnezeu să se mântuiască sufletele noastre” (troparul Cuviosului, glasul al 8-lea).

La 2 km de șoseaua ce leagă Municipiul Botoșani de Comuna Liteni este situată mănăstirea Vorona, veche ctitorie cu viață de obște, organizată încă de la 1600, de călugări (în cea mai mare parte ruși). Vechimea lăcașului de închinare urcă însă până în vremea domniei lui Alexandru cel Bun.

Din mănăstirea Vorona, spre răsărit, mergând cu piciorul timp de o oră, pelerinul ajunge la Mănăstirea Sihăstria Voronei. Aici se află unul dintre cele mai pitorești locuri ale județului Botoșani. Printre părinții care au sfințit pământul nostru prin nevoințele și viața lor duhovnicească se numără și Cuviosul Onufrie de la schitul Sihăstria Voronei, care s-a născut în Rusia, în jurul anului 1700. Deși de neam nobil, auzind despre renumele unor mari pustnici din ținuturile Moldovei, și-a lăsat familia și patria, în jurul anului 1749, și a venit în România.

După 15 ani de ucenicie, timp în care a deprins viața monahicească în mănăstiri, s-a retras în pustie, nevoindu-se astfel timp de 25 ani. Devenind ucenic și prieten apropiat al Cuviosului Paisie Velicovski, a primit din mâna acestuia schima cea mare la Mănăstirea Dragomirna, în anul 1774. În peștera sa a copiat mai multe manuscrise din scrierile filocalice. Prin aceasta, el s-a arătat următor dreptei credințe a Sfinților Părinți ai Bisericii și râvnitor în a urma pilda vieții lor. Între faptele cele bune ale vieții Cuviosului Onufrie nu au lipsit: nevoința pustnicească, smerenia, desăvârșita ascultare, tăcerea și neîncetata rugăciune.

Când Cuviosul Paisie a venit din muntele Athos, în anul 1765, l-a aflat pe Cuviosul Onufrie aici, în Moldova. Între cei doi se va înfiripa o strânsă prietenie duhovnicească, povățuindu-se și învățându-se unul pe altul pentru a deprinde desăvârșita rugăciune a inimii, Sfântul Paisie fiindu-i duhovnic Cuviosului Onufrie. Auzind de alți pustnici români și ruși sporiti

Sfințenie și canonizare

duhovnicește, ce viețuia în codrii Voronei, a intrat în anul 1764 în obștea Schitului Sihăstria Voronei, retrăgându-se în pustie spre liniștire. Cuviosul Onufrie a viețuit timp de 25 ani într-o peșteră, pe malul pâraului Vorona, într-o aspră nevoită. Mânca doar o dată în zi, după apusul soarelui, iar noaptea o petrecea priveghind, așipind doar 2-3 ore pe un scaun, pentru odihna trupului, după cum mărturisește Ieromonahul Nicolae care trăia și el în codrii Voronei.

Urcând în scurt timp pe treptele sfințeniei, pe mulți îi folosea cu viețuirea sa aleasă, cu rugăciunea și cu sfatul său. Atât monahii, cât și credincioșii de rând, îl căutau, minunându-se de blândețea și înțelepciunea sa. Cuviosul Onufrie a adormit întru Domnul la 29 martie 1789, fiind înmormântat de către câțiva călugări în livadă, la rădăcina unui măr, vestind despre acest lucru înainte.

În noaptea Sfințelor Paști, dorind a se împărtăși pentru ultima dată cu Trupul și Sângele Mântuitorului, un înger s-a arătat preotului Nicolae Gheorghiu din satul Tudora, aflat în apropiere, și i-a cerut să ia cu sine Sfintele Taine și să meargă la robul lui Dumnezeu Onufrie. Același înger îl va călăuzi până la peștera cuviosului, pe care îl va afla foarte slăbit.

Nu după mult timp, la mormântul cuviosului au început să se petreacă fapte minunate, care adevereau sfințenia sa. Mulți au văzut lumânări arzând și au auzit glasuri cântând în acel loc, iar odată, rătăcindu-se trei călugări prin pădurile din jur și lăsându-se noaptea, au fost călăuziți de o lumină puternică până la peștera unde s-a nevoit cuviosul. În iarna anului 1846 s-a arătat din nou puterea făcătoare de minuni a Cuviosului Onufrie. Pe când domnitorul Mihail Sturza se afla la vânătoare, a găsit un fruct mare și frumos la rădăcina mărului ce străjuia mormântul cuviosului, l-a luat cu sine și l-a dat fiicei sale care era bolnavă de epilepsie. Cu harul lui Dumnezeu, aceasta s-a vindecat de boală. Minunându-se, domnitorul se va întoarce la Vorona și, aflând despre viața nevoitorului pentru Dumnezeu, va porunci să se dezgroape

Sfințenie și canonizare

osemintele lui și să fie așezate spre cinstire într-o raclă în altarul bisericii Mănăstirii Vorona.

Zece ani mai târziu, în urma unui vis în care însuși Cuviosul Onufrie s-a arătat starețului Mănăstirii Voronei, arhimandritul Iosif Vasiliu, cerându-i să fie dus în Sihăstrie, racla cu sfintele moaște a fost așezată într-o firidă din pronaosul bisericii "Bunavestire" din Sihăstria Voronei, unde se află și astăzi. Aici vin să se închine mulți credincioși, Cuviosul Onufrie continuând să săvârșească numeroase minuni pentru cei care îi cer ajutorul cu multă credință și smerenie.

Oana-Maria Nedelcu
cl. a XII-a D

O minune a Sfântului Nicolae

În orașul Kuibisev trăia o familie: o mamă evlavioasă și fiica ei, Zoia. În seara ajunului Anului Nou (31 decembrie) 1956, Zoia a invitat șapte prietene de-ale ei și toți atâția tineri la cină și dans. Atunci era Postul Crăciunului și mama Zoiei o rugase pe aceasta să nu dea petrecere cu dansuri și mâncăruri, dar fata a rămas neclintită în hotărârea ei. În seara aceea, mama ei s-a dus la Biserică să se roage.

S-au adunat invitații, dar logodnicul Zoiei nu venise încă. Numele lui era Nicolae. Fetele și băieții s-au împărțit în perechi și au început dansul. Fără să se gândească icoana Sfântului minuni, și a zis : « Îi Nicolae și voi merge prietenele ei au acest lucru hulitor, îndrăzneală : «Dacă mă pedepsească !»

Zoia a rămas singură. mult, a luat din perete Nicolae, făcătorul de voi lua pe acest să dansez cu el». Când sfătuit-o să nu facă Zoia a răspuns cu există Dumnezeu, să

A început să danseze, s-a învârtit de două ori, când în cameră s-a făcut deodată un zgomot înfricoșător, o vijelie, și a strălucit o lumină orbitoare ca fulgerul. Petrecerea s-a preschimbat în groază și frică. Toți au plecat din cameră înspăimântați. Numai Zoia stătea nemișcată, cu icoana sfântă lipită de piept, încremenită și înghețată ca marmura. Medicii care au sosit repede nu au putut a o face să-și revină, cu toate străduințele lor. Acele seringilor s-au strâmbat și s-au rupt în trupul ei ca de marmură! Au vrut să o transporte la spital, dar nu au putut să o miște din locul ei, ca și când picioarele i-ar fi fost pironite în podea. Dar inima îi bătea! Zoia era vie. Însă nu mai putea nici să mănânce, nici să bea...

Când mama ei s-a întors și a văzut ce s-a întâmplat, a căzut în leșin și au dus-o la spital de unde a ieșit peste câteva zile. Credința ei în mila lui Dumnezeu și rugăciunile fierbinți pentru iertarea nefericitei sale fiice i-au înnoit, cu harul lui Dumnezeu, puterile acesteia.

Zoia și-a revenit în simțiri și, cu lacrimi în ochi, a cerut iertare și ajutor. În primele zile casa Zoiei era înconjurată de multime de lume : credincioși veniți de departe, curioși, medici și fețe duhovnicești. Dar foarte repede, la ordinul autorităților, casa a fost închisă pentru vizitatori. Doi polițiști străjuiau, schimbându-se la fiecare opt ore. Unii dintre ei, tineri încă (28-30 de ani), se albeau de frică atunci când o auzeau pe Zoia în fiecare noapte scoțând țipete înfiorătoare. Noapte de noapte, lângă ea se ruga mama ei.

- Roagă-te, mamă! Roagă-te că pier pentru păcatele mele!
Roagă-te! striga Zoia.

A fost înștiințat și patriarhul de toate cele întâmplate și l-au rugat să facă rugăciuni pentru însănătoșirea Zoiei. Patriarhul a răspuns :

- Cel care a pedepsit-o, acela o va milui!

Între persoanele cărora le era îngăduit de aici înainte să o viziteze pe Zoia erau:

1. Un vestit profesor de la medicină, care a venit de la Moscova. Acesta a adevărit că inima nu a încetat să bată.
2. Preoții care au fost chemați de mama ei pentru a lua icoana Sf. Nicolae din mâinile Zoiei. Dar nici aceia nu au putut dezlipi icoana din mâinile înmărmurite ale ei.
3. Ieromonahul Serafim din pustia Glinsk, care a venit la Kuibisev de Sărbătoarea Crăciunului și a săvârșit aghiazma și a sfințit icoana. Apoi a zis : «Acum trebuie să așteptăm vreun semn de Paște! Dacă nu se întâmplă nimic, înseamnă că se apropie sfârșitul lumii!», arătând prin cuvintele acestea credința lui adâncă într-o minune.
4. Mitropolitul Nicolae care, de asemenea, a citit Paraclisul și a zis : «Să așteptăm o nouă minune la Paște!», repetând vorbele evlaviosului ieromonah.

Minuni

În ajunul sărbătorii Bunevestiri (care în anul acela a căzut în sâmbăta din săptămâna a treia de post), de paznicii Zoiei s-a apropiat un părinte bătran și i-a rugat să-i îngăduie s-o vadă pe fată. Dar paznicii au refuzat să-l lase să intre. A venit părintele în ziua următoare, dar nici paznicii aceia nu i-au dat voie. A treia oară, la o zi după Bunavestire, paznicii l-au lăsat să intre. Straja a auzit cu câtă blândețe a vorbit cu Zoia, când a intrat : «Așadar, ai obosit de atâta stat în picioare?».

A trecut un timp și când paznicii au vrut să-l scoată afară pe părinte, el nu era în cameră... Toți erau siguri că acela a fost însuși Sf. Nicolae. Așa a rămas Zoia în picioare vreme de patru luni (128 de zile), exact până la Paști, care în acel an a căzut pe 23 aprilie (6 mai după noul calendar).

În noaptea strălucitei Învieri a lui Hristos, Zoia a început să strige neobișnuit de tare :

- Rugați-vă!

Paznicii de noapte s-au înfiorat și au întrebat-o :

- De ce strigi așa de înfricoșător?

Răspunsul a fost :

- E groaznic! Arde pământul! Rugați-vă! Lumea întreagă piere pentru păcatele ei, rugați-vă!

Din acea clipă, Zoia a început să revină la normal, mușchii au început să i se înmoaie și să lucreze. Au așezat-o pe o saltea, dar ea continua să strige și să-i cheme pe toți la rugăciune.

- Cum de ai rămas în viață până acum? Cine te-a hrănit? au întrebat-o.

- Porumbeii, porumbeii m-au hrănit, a fost răspunsul ei. De aici s-a văzut limpede că a primit milă și iertare de la Dreapta Domnului Atotputernic. Domnul a iertat păcatele Zoiei prin prezența Sf. Nicolae făcătorul de minuni, și datorită chinurilor grele ale statului în picioare timp de 128 de zile.

Toate aceste evenimente i-au cutremurat pe locuitorii din Kuibisev și din satele învecinate. Mulți oameni, văzând minunea, auzind țipetele și rugămințile ei de a se ruga pentru oamenii care

pier din cauza păcatelor lor, și-au regăsit credința în Dumnezeu. S-au întors în Biserică pocăindu-se. Cei care nu purtau cruce au început să poarte în acea vreme, când numai pentru acest lucru puteau să plătească cu viața lor. Atunci, s-au întors la Dumnezeu mulți, cerând cu frică și cu lacrimi iertarea păcatelor, repetând cuvintele Zoiei: «E groaznic, arde pământul, pierim pentru păcatele noastre! Oamenii pier din cauza fărădelegilor lor!».

A treia zi de Pași, Zoia a plecat la Domnul, după ce a îndurat chinul greu al statului în picioare în fața Domnului, vreme de 128 de zile, pentru iertarea păcatelor ei. Sfântul Duh a ținut-o în viață tot acest timp pentru ca sufletul ei să învieze din moartea păcatului și, în ziua cuvenită, să primească trup pentru viața veșnică. După cum, de altfel, o spune chiar numele ei: Zoia (viață).

În presa sovietică de atunci, cazul Zoiei a fost viu comentat. Răspunzând scrisorilor sosite la redacția unui ziar vestit, un om de știință a susținut că întâmplarea Zoiei a fost adevărată, dar totodată a anunțat că este o formă de acampsie necunoscută încă de știință. În mod sigur, această afirmație nu este adevărată, deoarece mai târziu s-a văzut că, în cazul acampsiei, nu există o astfel de împietrire a pielii, încât medicii să nu poată face injecții bolnavului. În al doilea rând, pe Zoia nu au putut-o transporta; aceasta a stat în picioare mai mult decât poate îndura un om obișnuit. În al treilea rând, prin cazul Zoiei, mii de oameni și-au regăsit credința în Dumnezeu, s-au botezat și au trăit creștinește. Nu numai că au crezut că există Dumnezeu, dar au devenit creștini. Din aceasta reiese evident că nu a fost vorba de o simplă boală, ci de o iconomie dumnezeiască. Dumnezeu a întărit în mod vădit credința pentru a-i scăpa pe oameni de păcatele lor și de urmările acestora.

(Din periodicul «Sf Grigorie», nr 21 din 1996, al Mănăstirii Grigoriu, Sf. Munte Athos).

Andrieș Alexandra
cl. a XII-a D

Cuviosul Paisie Aghioritul

Într-o viață de 70 de ani, Cuviosul Paisie Aghioritul a trăit într-o permanentă rugăciune, nevointă și dragoste, atât pentru Dumnezeu, cât și pentru oameni.

Născut în Farasa (Capadocia) pe 25 iulie (Sf. Ana) 1924, a fost botezat de Sf. Arsenie Capadocianul, primind numele acestuia. A văzut lumina zilei într-o comunitate și o familie deosebit de credincioase. Părinții lui, mama Evloghina (Evlampia) și tatăl Prodromu au avut 10 copii, dintre care doi au murit de mici. Mama sa l-a învățat să se roage, să fie smerit, harnic, să nu fie lacom și să nu rostească numele diavolului. Încă din clasa a II-a citea cărți sfinte și ținea post. Nu se juca cu alți copii, ci se retrăgea pentru a se ruga. După terminarea claselor primare, a învățat meșteșugul tâmplăriei. Practica meseria cu tragere de inimă, astfel că mulți oameni veneau la el, pentru a le face diferite lucruri. De pe la vârsta de 15 ani, dorea să devină monah. Pentru aceasta se pregătea ținând de multe ori post negru, rugându-se ore în șir și făcând diferite nevointe.

În timpul războiului greco-italian, familia lui ajuta pe cei aflați în nevoi. Când a trebuit să plece și el în război, s-a rugat mult Maicii Domnului să-i dea să îndure orice, numai să nu trebuiască să omoare vreun om, iar dacă se va întoarce viu, a promis să refacă Mănăstirea Stomiu, arsă de către nemți.

În 1945 a fost chemat în armată, unde a fost numit transmissionist. În război a muncit mult, făcând și treburile altor soldați. A îndurat alături de camarazii lui foamea, setea și frigul. În afara nevointelor la care era obligat datorită conjuncturii în care se afla, se ruga mult, postea și priveghea. De multe ori își risca viața pentru ceilalți.

În 1950, după cinci ani în care și-a slujit patria, a decis să plece spre viața monahală. A vizitat Sfântul Munte Athos, încercând să găsească un stareț căruia să-i fie ucenic. A căutat mult, însă nu a reușit să găsească ceea ce avea trebuință. S-a întors în lume, încercând să-și ajute familia, apoi în 1953 a plecat iar la Sfântul Munte. A mers la Mănăstirea Esfigmenu, unde era rânduiala cea mai aspră. Aici făcea multă rugăciune, ascultare și ținea post aspru. A lucrat la bucătărie, apoi ca tâmplar. Se nevoia foarte mult, nu aprindea iarna focul în chilie, dormea pe ciment, iar noaptea priveghea foarte mult.

Pe 27 martie 1945 a fost tuns rasofoar, primind numele de Averchie. După un timp a luat binecuvântare pentru a pleca în pustiu. S-a dus mai întâi la Mănăstirea Kutlumuș, unde l-a avut drept duhovnic pe ieromonahul Chiril. Nu a putut sta mult aici, deoarece era amenințat de reprezentantul Mănăstirii Esfigmenu că va fi dat afară din Muntele Athos dacă nu se va întoarce (deși plecase cu binecuvântarea egumenului). A plecat, sfătuit de duhovnicul Chiril la Mănăstirea Filoteu, la 12 martie 1956. Având probleme de sănătate, cei de aici îl trimit în același an la Konita, pentru tratament. Se întoarce apoi la mănăstire, pe 3 martie 1957 fiind tuns monah în schima mică și primind numele de Paisie.

Deși dorea să se ducă în pustiu, Maica Domnului l-a îndemnat să slujească la Mănăstirea Stomiu. Astfel, în 1958 ajunge la aceasta. Aici stă până pe 30 septembrie 1962. În tot acest timp a refăcut Mănăstirea, cu multă trudă și rugăciune, i-a ajutat pe cei nevoioși, a reușit să îndepărteze o sectă de evangheliști, care ducea lumea la smintire. În 1962 a plecat în pustiu Sinaiului, unde a stat timp de 2 ani, fiind obligat apoi să plece datorită bolii de plămâni de care suferea. Aici se ruga mult, ducea o viață ascetică aspră și ajuta la refacerea icoanelor. În timpul cât stătea singur, făcea multe rugăciuni și icoane din lemn pe care le vindea, iar cu banii îi ajuta pe copiii beduinilor. De pustiu Sinaiului, Cuviosul Paisie își va aminti toată viața, pentru că aici s-a simțit cel mai aproape de Dumnezeu.

Portret creștin

În 1964 revine la Muntele Athos și se îndreaptă spre Schitul Iviriului, la chilia Sf. Arhangheli. Cât a stat aici, a fost operat la plămâni. A stat internat în spital 4 luni; în timpul acesta a cunoscut câteva tinere evlavioase care i-au donat sânge, și pe care părintele le-a ajutat, întemeind Sihăstria Sf. Ioan Teologul din Suroti.

Pe 11 iulie 1967 s-a îndreptat spre Katunakia, unde s-a stabilit la coliba Ipatie, una dintre colibele vlahilor. Aici petrece 11 ani. În tot acest timp a primit mulți oameni care aveau nevoie de ajutorul lui, se ruga îndelung, postea, ducând o viață de aspră asceză. Fiind nevoit dintr-un motiv duhovnicesc să se mute la altă chilie, a ales una din Kapsala. Aici, deși ar fi dorit să se roage mai mult, fără a fi deranjat de vizitatori, îi primea deoarece aceasta era dorința Maicii Domnului. În 1982 reușește să ajungă la Ierusalim, la Sfintele Locuri, unde se închină cu smerenie în Grădina Ghetsimani. În 1987 este operat de hernie. De-a lungul vieții, Cuviosul Paisie a suferit de multe boli: bronșectazie, hemoptizii, discopatii, hemoragii determinate de un cancer înaintat. Deși avea dureri insuportabile, nu renunța la rugăciune, post și de a-i mângâia pe cei în nevoie.

După îndelungi suferințe, la 12 iulie 1994 (29 iunie, după calendarul aghioritic) ora 23⁰⁰, Cuviosul Paisie s-a mutat la Domnul, fiind înmormântat în spatele Bisericii Sf. Arsenie. După trei zile de la moartea lui, locul s-a umplut de oameni care veniseră să-i aducă un ultim omagiu, celui care i-a ajutat atâta timp.

Mai bine de o jumătate de veac, Cuviosul Paisie Aghioritul și-a petrecut viața în rugăciune. Evlavia și smerenia lui impresionează pe oricine îi citește viața. Nevoința în care a trăit și comunicarea cu sfinții pe care a avut-o reprezintă un exemplu. De câteva ori, când i-a fost atât de foame, că era să leșine, se ruga Maicii Domnului să-i dea ceva de mâncare, apoi se gândea: "Ticălosule, pe Maica Domnului o avem ca să ne dea pâine?". După aceasta, primea de la cineva mâncare și mulțumea cu lacrimi Maicii Domnului.

De multe ori, o vedea pe Maica Domnului sau pe alți sfinți: Sf. Eufimia, Sf. Isaac Sirul, căroră, la îndrumarea sa, le-a fost pictat chipul. Odată, neputând afla ce sfânt era sărbătorit în ziua următoare, după ce a început să-și facă rugăciunile de noapte, i-au apărut Sf. Pantelimon și Luchilian, care era prăznuit a doua zi.

De asemenea, Cuviosul Paisie a avut de înfruntat multe ispite ale diavolului, care fie îl distrăgea de la rugăciune, fie îl necăjea, fie se oferea să-i ofere false ajutoare. În timp ce se afla în pustiu, diavolul l-a ispitit să sară de pe munte. Atunci Cuviosul a luat o piatră și a aruncat-o jos zicând: "Hai să-ți odihnesc gândul!". Diavolul i-a spus că așa un răspuns nici Hristos nu i-a dat. Cuviosul însă i-a răspuns: «Hristos este Dumnezeu. Nu este ca mine, caraghiosul. "Mergi înapoia mea, satană"». Astfel, Cuviosul a biruit ispita cea mare, a slavei deșarte.

Prieten bun era părintele cu animalele sălbatice, care veneau la el pentru a se hrăni, dar și pentru a nu-l lăsa singur.

Adesea îi sfătua pe oameni, cunoscându-le gândurile. I-a ajutat mult pe tinerii rătăciți, care se drogau sau erau atei. Îi sfătua pe tinerii care veneau la el, fie să se căsătorească, fie să se călugărească. Lupta mult pentru adevăr și făcea totul să-i trezească pe oameni. Când s-a încercat introducerea drumurilor și mașinilor în Sf. Munte, s-a arătat total împotriva acestui lucru.

De asemenea, Cuviosul Paisie a vorbit despre numărul 666 și legătura cu buletinele. Faptul că pe vize și pe buletine va apărea numărul antihristului și chipul lui, iar oamenii vor fi obligați să se însemneze pe frunte și pe mână. Cei care vor refuza, vor fi persecutați.

Când a călătorit în Australia, a simțit harul lui Dumnezeu asupra Siriei și o emanație demonică asupra Pakistanului.

Harul lui Dumnezeu și iubirea l-au îndrumat pe Cuviosul

Portret creștin

Paisie în toată viața. Rugăciunea inimii a avut-o mereu în suflet. Smerenia și devotamentul cu care s-a rugat pentru oameni îi lasă o amintire de neșters în inimile tuturor celor care l-au cunoscut sau care au citit viața lui.

Elena Mădălina Morariu
cl. a XII-a D

Un bătrân adeseori pătimea și se îmbolnăvea. Și s-a întâmplat într-un an să nu se îmbolnăvească și s-a întristat cumplit și plângea, zicând: "M-a părăsit Dumnezeu și nu m-a cercetat".

Un frate l-a întrebat pe avva Sisoe, zicând: "Ce voi face, avvo, că am căzut?". I-a răspuns lui bătrânul: "Scoală-te iarăși". Zis-a fratele: "M-am sculat și iarăși am căzut". Și a zis bătrânul: "Scoală-te iarăși și iarăși". Deci a zis fratele: "Până când?". Zis-a bătrânul: "Până ce vei fi apucat sau în bine, sau în cădere, căci cu ce se află omul, cu aceea se și duce din lumea aceasta".

Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: "Care este lucrul străinului?". Răspuns-a lui bătrânul: "Eu am văzut odată pe un frate străin care a venit la noi în biserică în vremea slujbei. Iar după sfârșirea slujbei, a mers în trapeze și a șezut și el cu frații la masă să mănânce bucate. Iar unii din frați i-au zis: "Dar, tu, frate, fiind străin, de ce faci îndrăzneală ca aceasta, de ai șezut fără blagoslovenie împreună cu noi la masă? Scoală-te de la masă și ieși de aici afară!". Iar el, auzind aceasta, îndată s-a sculat de la masă și a ieșit afară. Iar alți frați s-au scârbit pentru aceasta și, mergând, iar l-au chemat pe fratele cel străin înăuntru și i-au zis să șadă iar la masă. Atunci el îndată a intrat și a șezut la masă, precum i-au zis lui, nimic îndoindu-se sau mâhnindu-se. Și după ce a mâncat bucate și s-a sculat de la masă, l-au întrebat pe el frații, zicând: "Spune-ne nouă, frate, ce gândeai în inima ta când te-au scos afară de la masă? Credeam că te vei scârbi foarte mult". Răspuns-a lor fratele, zicând: "Nu m-am scârbit, ci eu am pus în gândul meu să mă asemăn cu un câine, când îl gonește cineva afară, el iese, și când îl cheamă, iar vine". Acestea auzindu-le frații, foarte s-au folosit toți de smerenia aceluia frate străin".

"Unii îți întind mâna chiar în cale, cerșetorii. Ei nu dispar niciodată, sunt personaje biblice. Îți întind mâna nu să-I dai, ci să-ți dea: să-ți dea Împărăția, și tu nu observi!" mi-a mai spus avva Arsenie."

Mic Pateric

S-au dus frații la avva Antonie rugându-l: "Spune-ne nouă cuvânt, cum să ne mântuim?". "Ați auzit Scriptura? le-a răspuns bătrânul, atunci bine vă este vouă!". Ei au stărui: "Voim să auzim și de la tine, părinte!". Și le-a spus lor avva: "Zice Sfânta Evanghelie: de te va lovi cineva peste partea dreaptă a feței tale, întoarce lui și partea cealaltă! Eu zic: Voi, de nu puteți întoarce și pe cealaltă, măcar pe aceea una s-o suferiți!..."

Sf. Siluan Athonitul

Zis-a avva Theodor: "Mulți din vremea aceasta au ales odihna mai înainte de a le-o da lor Dumnezeu".

Întrebat fiind despre moarte și despre trecerea la cele veșnice, avva Damian a răspuns: "Ce mare dar este moartea! Și ce pedeapsă ar fi pentru om dacă n-ar muri. Pământul ar deveni temniță pentru el".

Zis-a un bătrân: "Toate cele peste măsură sunt de la draci".

Zis-a avva Sisoe: "Orice fel de ispită va veni omului, să zică: pentru păcatele mele s-a întâmplat aceasta. Iar, dacă vreun lucru bun se va întâmpla, să zică omul: din mila lui Dumnezeu este aceasta!"

Într-o zi, avva Evloghie, nereușind să-și ascundă tristețea, fu întrebat de un bătrân: "De ce ești trist, avvo?" Răspuns-a acesta: "Încep să mă îndoiesc de judecata fraților cu privire la marile realizări ale lui Dumnezeu. E deja a treia oară când, arătându-le o bucată de pânză de in pe care am desenat un punct roșu și întrebându-i ce văd, toți mi-au răspuns: "Un punct roșu!", dar nici măcar o dată: "O bucată de pânză".

Sf. Simeon Stâlpnicul

Avva Dorotei îi zise fratelui: "Nu-ți osândi aproapele, căci tu îi cunoști păcatul, dar pocăința nu!".

Zis-a avva Talasie: "Omule, ai fost creat liber și chemat spre libertate; nu te face dar rob patimilor!".

Învățându-i pe frați, mărturisea avva Pamvo: "Trebuie să ții capul plecat, pentru că, în felul acesta, în suflet coboară smerenia și evlavia! Astfel învățăm să-i respectăm pe ceilalți, să-i cinstim, să-i iubim, ca mai buni decât noi, ca pe prietenii noștri, ca pe icoane ale lui Dumnezeu".

Zis-a iar un părinte: "Timpul înseamnă pentru Dumnezeu durata așteptării între bătaia Sa la poartă și fapta noastră de a deschide...".

Veronica Grădinariu
cl. a XII-a D

Începuturile creștinismului

Creștinismul a apărut în Palestina, care din anul 63 î.Hr. a devenit parte a Imperiului Roman. În afară de iudei, care erau monoteiști, celelalte popoare din cadrul Imperiului erau politeiste. Statul roman tolera religiile tuturor popoarelor în afară de unele pe care le socotea periculoase. Aici putem da exemplul cultului druizilor din Italia și noua religie, creștinismul.

Un factor care a favorizat răspândirea creștinismului a fost starea de decadentă a religiei romane. În acest sens, împăratul Augustus a încercat și o reformă religioasă, el fiind șef religios suprem, numindu-se „pontifex maximus” și fiind venerat ca un zeu (cultul împăratului). Tot specific Imperiului Roman a fost și sincretismul religios (amestecul de religii), care tindea spre formarea unei religii universale. Religia greacă se afla tot într-o stare de decadentă alături de cultele orientale. Totuși, în aceste culte existau idei care vor favoriza acceptarea creștinismului și răspândirea lui. Astfel, misterele religioase (în special cele Eleusine) puneau accent pe ideea de curăție morală, pe ispășire. De asemenea, cultele orientale au pus în circulație idei religioase precum: ideea de nemurire, de renaștere spirituală, de păcat, de curăție. Frământările religioase au orientat păgânismul greco-roman spre idei și stări noi ca monoteismul, mântuirea, ispășirea personală și răspunderea morală pentru propriile fapte.

Așadar, religia creștină a devenit foarte repede o religie cu foarte mulți adepți, celelalte culte încetând a-i mulțumi pe oameni. Creștinismul aducea în primul rând o înnoire din punct de vedere moral. Vechile culte promovau și desfrâul, luxul, imoralitatea, spectacole inumane și sângeroase, jertfe umane. Religia creștină avea ca principii iubirea aproapelui, iertarea, curăția, pacea, sacrificiul nesângeros prin „frângerea pâinii”. Un alt principiu al noii religii era și egalitatea între oameni și asta într-o lume în care exista sclavia, adesea cei bogați confundând sclavii cu animalele. Un alt factor care a permis răspândirea creștinismului a fost împrăștierea iudaică și crearea de comunități în toată lumea. Se știe că primii creștini au provenit din rândul iudeilor. Este ușor de înțeles că aceștia propovăduiau Evanghelia, mai ales în sinagogele evreilor din toate aceste comunități în afara Palestinei, primii misionari fiind chiar Sfinții Apostoli.

Biserica creștină a fost întemeiată în ziua Cincizecimii (după zece zile de la Înălțarea Mântuitorului), când S-a pogorât asupra Sfinților Apostoli Duhul Sfânt în formă de „limbi de foc, care au șezut pe fiecare dintre ei” (**Fapte 2, 3**). În acea zi, Sfântul Apostol Petru a ținut o predică iudeilor și prozelitilor, despre moartea și Învierea lui Hristos. După aceste predici putem vorbi de prima Biserică creștină din lume, deoarece în ziua aceea „ca la trei mii de suflete s-au pocăit și s-au botezat”. La început, iudeii trecuți la creștinism continuau să se roage în sinagogi, dar practicau frângerea pâinii în casă. Totodată, adepții noii religii trăiau în pace unii cu alții, fiind uniți de o profundă dragoste frățească; în acest sens ei au realizat comunitatea bunurilor.

Sfinții Apostoli, în opera lor de evanghelizare, au întâmpinat multe greutăți fiind deseori întemnițați. Primul martir al creștinismului a fost Sfântul Arhidiacon Ștefan care mărturisind credința în Hristos în fața Sinedriului iudeu a fost ucis cu pietre. Izgonirea și persecutarea creștinilor va ține, din acest moment, peste două secole și jumătate. Paradoxal, numărul adepților noii religii va crește uimitor. Ba chiar printre aceștia se numără și

Istoria creștinismului

romani (sutașul Corneliu) sau foști persecutori, cum este cazul lui Saul din Tars, care devine alături de Sfântul Petru, cel mai mare misionar al creștinismului.

Sfinții Apostoli au început să plece să propovăduiască noua religie în toată lumea. În Ierusalim, Biserica a fost condusă de Apostolul Iacob al lui Zevedeu (Iacob cel Bătrân) până în anul 44 când a fost ucis cu sabia la ordinul regelui Irod Agripa. La conducerea Bisericii din Ierusalim a venit Iacob cel Mic care era văr cu Mântuitorul. Și acesta va primi moarte martirică în anul 62; refuzând să-L renege pe Hristos a fost aruncat de pe aripa templului și ucis cu pietre. Sfântul Apostol Ioan, fiul lui Zevedeu și fratele lui Iacob cel Bătrân a predicat Evanghelia în Aria Proconsulară (Efes); în anul 96 scrie Apocalipsa, fiind exilat pe insula Patmos, murind de moarte naturală în timpul Împăratului Traian (98-117). Sfântul Apostol Andrei a predicat în provinciile Asiei Mici: Capadocia, Galatia, Pont, Bitinia, Trapezunt, precum și în Tracia și Scitia (Dobrogea de azi). A murit în orașul Patras răstignit pe o cruce în formă de X. Sfântul Apostol Toma a predicat în Partia și apoi în India, unde moare ca martir, străpuns cu lancea. Sfântul Apostol Matei predica întâi în Palestina apoi în Arabia, Siria, Persia și Etiopia unde a murit ca martir fiind tăiat cu fierăstrăul. Sfântul Apostol Bartolomeu a propovăduit în Arabia de Sud, iar Sfântul Apostol Tadeu în Palestina. Sfântul Apostol Filip a predicat împreună cu fiicele sale la Serapolis, în Frigia unde ar fi murit ca martir. Despre Sfântul Apostol Simon Zelotul se crede că a propovăduit în Persia și Babilonia. Sfântul Apostol Matia se spune că a predicat în Etiopia unde a fost și martirizat.

Totuși, cei mai mari misionari rămân *Sfinții Apostoli Petru și Pavel*. Sfântul Apostol Petru a predicat de la ziua Cincizecimii până în anul 50 în Ierusalim, Samaria și Galileea, unde face multe minuni. După Sinodul Apostolic din anul 50 când s-a hotărât că legea mozaică (circumciziunea) nu mai este necesară creștinilor, Sfântul Apostol Petru pleacă în Antiohia.

Alte țări și teritorii în care a mai predicat sunt: Galatia, Pont, Capadocia, Asia, Bitinia, Babilon, Macedonia, Corint și spre sfârșitul vieții a ajuns și la Roma unde moare răstignit cu capul în jos în anul 67 în timpul împăratului Nero. *Sfântul Apostol Pavel* a fost un mare prigonitor al creștinilor, dar după ce i se arată Iisus, devine creștin prin botezul primit la Damasc de preotul Anania. Sfântul Apostol Pavel a făcut numeroase călătorii misionare. În prima (45-48), este însoțit de Barnaba și Ioan Marcu și predică în Seleucia (Siria), Cipru, Pafos, Pisidia, Pamfilia, Licaonia, Antiohia. În a doua călătorie (51-54) este însoțit de Sila și predică în Siria, Cilicia și Licaonia, Galatia, Frigia, Nisia, Troa, Samotrace, Neapolis (Macedonia), Filippi, Tesalonic, Atena, Corint. În a treia călătorie (54-58), trece prin Galatia, Frigia unde existau deja comunități creștine și se oprește pentru doi ani și jumătate în Antiohia, la Efes, Macedonia, Iliria, Corint, Troa, Assus, Milet, Tir, Ptolemaida și Cezareea Palestinei. În anul 58 este arestat. În anul 60 este dus la Roma și este eliberat în anul 63. Până în anul 67, când va muri la Roma, el mai întreprinde câteva călătorii în Creta, la Efes, în Grecia, la Nicopolis, în Epir.

Cât privește cultul noii religii, acesta este precizat în **Fapte 2, 42** și constă din „învățătura Apostolilor, comuniune, frângerea pâinii și rugăciuni”. Astfel, încă de atunci Sfânta Euharistie era cinstită ca cea mai de seamă Taină. Creștinii se adunau mai ales Duminica, ziua Învierii lui Hristos, și se botezau în numele Sfintei Treimi. Zilele de post erau stabilite miercurea și vinerea spre deosebire de iudei care posteau joia și luna. Primele două mari sărbători au fost Paștile în care se serba Învierea Domnului și Cincizecimea în care se sărbătorea Pogorârea Duhului Sfânt. O altă problemă era hirotonirea de preoți și episcopi, care se făcea prin punerea mâinilor Sfinților Apostoli sau episcopi și prin rugăciuni, fiindu-i astfel împărtășit candidatului harul lui Dumnezeu. Organizarea Bisericii a avut de suferit mai ales din cauza persecuțiilor din primele trei secole. Însă despre acestea vom afla în numărul viitor.

Remus Ifrim, absolvent al CNER, student la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” Iași, secția Teologie Asistență Socială

Povestea Icoanei Făcătoare de Minuni de la Mănăstirea Prodromu de pe Muntele Athos

"Mărimea Sfintei Icoane este de 1 metru și 10 cm în lungime, iar lățimea este după proporțiune. Fața Maicii Domnului și a Domnului sunt de culoarea grâului, nasul, gura și bărbia sunt foarte potrivite la măsuri, iar ochii atâta dar au, ca și cum ar soarbe inima privirilor ; cu toate acestea, căutătura este cu stăpânire".

"Oricine reușește să ajungă pe Sfântul Munte Athos este protejat de Maica Domnului. Să te închini și să săruți cu evlavie icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, care se află în biserica noastră!". Sunt cuvintele pe care mi le-a spus părintele Petroniu Tănase, starețul celui mai mare așezământ monahal românesc athonit - Mănăstirea Prodromu, când am pășit în curtea lăcașului. Mi-a dăruit o cărțică, tipărită în 1906, despre această icoană deosebită, numită "Prodromița" (Înainte-Mergătoarea). Voi încerca să povestesc, pentru cititori, "istorisirea minunatei zugrăveli și a minunilor ce a săvârșit Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu prin Sfânta Sa Icoană, scrisă în cinstea Maicii Domnului de Arhimandritul Antipa Dinescu, superiorul Mănăstirii Prodromu". În timpul ridicării sfântului lăcaș (1852-1866), părintele stareț Nifon era preocupat de "dobândirea unei sfinte icoane a Maicii Domnului, care să fie spre mângâiere confrătimii și vizitatorilor, totodată protectoare și de griji purtătoare a acestei sfinte noi Mănăstiri".

Vorbind cu mai mulți zugravi de pe Athos, părintele Nifon nu a găsit nici un meșter iscusit care să zugrăvească, pe scândura de tei, icoana Maicii Domnului, purtându-L pe Iisus în partea stângă a brațelor. Părintele a impus și niște condiții : în tot timpul lucrului, pictorul trebuia să se roage la Maica Domnului, să citească Acatistul sau Paraclisul în toate zilele, să nu mănânce, nici să bea înainte de a lucra, iar după mâncare să nu mai lucreze, să se păzească în curățenie trupeză până la terminare, să fie mărturisit la duhovnic, să nu se certe cu nimeni sau să poarte ură cuiva. În anul 1863, părintele Nifon, însoțit de părintele ieromonah Nectarie, a venit în România. Într-o bună zi, au ajuns cu treabă și prin târgul Iașilor. Aici au aflat de un anume Iordache Nicolau, zugrav evlavios. Acesta a primit cu bucurie condițiile impuse, dar "se umilea, zicând că-i tremură mâinile de bătrânețe și nu mai poate zugrăvi așa de bine și de curat ca altădată". Cei doi călugări l-au încurajat iar el s-a pus pe lucru.

În câteva zile, a terminat de zugrăvit, cum s-a priceput mai bine, veșmintele și celelalte părți ale icoanei, lăsând la urmă Sfintele Fete, după cum este arta zugrăvirii icoanelor. S-a apucat și de reprezentarea chipurilor Maicii Domnului și a lui Iisus, dar degeaba, nu reușea să le zugrăvească bine. Mâhnit, a lăsat lucrul până a doua zi; dimineată devreme s-a apucat de lucru, dar în loc să repare, mai rău schimonosea chipurile. I-a chemat pe cei doi părinți. Aceștia, văzând lucrarea, s-au întristat, crezând că nu este voia lui Dumnezeu și a Maicii Domnului ca noul lăcaș Prodromu să aibă un dar și o mângâiere duhovnicească.

Zugravul a acoperit icoana cu o pânză și s-a dus la culcare. A doua zi, după câteva metanii, a intrat în camera de lucru. A dezvelit icoana și, văzând-o, a căzut în genunchi, proslăvind pe Maica Domnului : chipurile erau îndreptate și bine încuviințate, pline de har dumnezeiesc și de veselie! Peste noapte, se săvârșise minunea! Iată ce a scris chiar atunci Iordache Nicolau, în prezența ucenicilor săi : "Eu, Iordache Nicolau, zugrav din orașul Iași, am zugrăvit această Sfântă Icoană a Maicii Domnului, cu însăși mâna mea,

Documentar

la care a urmat o minune : după ce am isprăvit veșmintele, după meșteșugul zugrăvirii mele, m-am apucat să lucrez Fețele Maicii Domnului și a Domnului Iisus Hristos. Privind eu chipurile, cu totul a ieșit împotrivă, pentru care foarte mult m-am mâhnit, socotind că mi-am uitat meșteșugul. Seara m-am culcat scârbit, nemâncând nimic în ziua aceea. A doua zi, după ce m-am sculat, am făcut trei metanii Maicii Domnului, rugându-mă să-mi lumineze mintea, să pot isprăvi Sfânta Icoană. Când m-am dus să mă apuc de lucru, am aflat Chipurile drese desăvârșit precum se vede. Văzând această minune, n-am mai îndrăznit a-mi mai adăuga condeiu, ci am dat numai lustru cuviincios, deși cu greșeală am făcut aceasta, dând lustru la o asemenea minune". Aceasta este povestea sfintei icoane, scrisă la 29 Iunie 1863; manuscrisul se află în arhiva Mănăstirii Prodromu.

Iordache a trimis un ucenic să-i înștiințeze pe cei doi părinți, Nifon și Nectarie. Vestea zugrăvirii divine a icoanei s-a răspândit cu iuțeală, întreg târgul Iașilor adunându-se la poarta zugravului să vadă minunea. A venit însuși mitropolitul Calinic Miclescu, care, văzând icoana, s-a închinat până la pământ în fața ei. Istoria consemnează multe minuni săvârșite de icoană: "tot felul de suferinzi au venit a se închina în fața Maicii Domnului și a se stropi cu aghiazmă", tămăduindu-se, astfel, de felurite boli, atât trupești cât și sufletești.

Părinții Nifon și Nectarie au plecat din Iași cu icoana, însoțiti de mare alai. Au ajuns la Huși, la Bârlad, apoi la Galați. Din Galați, cu vaporul austriac "Loid", s-au îndreptat spre Athos. Ajunși la schela mănăstirii românești Prodromu, cei doi părinți au trimis veste să coboare toți preoții, îmbrăcați în veșminte, să întâmpine Sfânta Icoană cu cântece și tămâieri. În mănăstire se afla un monah topit de boală, care numai prin faptul că respira se cunoștea că era viu.

Inochentie, căci așa se numea el, s-a trezit la intrarea cu icoana în biserică. S-a îmbrăcat și a cerut să fie însoțit până acolo.

A îngenunchiat și a grăit: "Maica lui Dumnezeu, de-mi este cu folos să mai trăiesc, însănătoșește-mă, căci cred că poți, iar de nu, fie voia ta, cum voiești, Stăpâna mea, și cum mă cunoști, așa fă cu mine". Inochentie s-a întors pe picioare în chilia sa. A cerut cămașă curată ca să se schimbe, apoi s-a împărțășit.

Icoana Maicii Domnului este cinstită în fiecare an, în ziua de 12 iunie, când se face serbare mare, cu priveghere toată noaptea. Rugăciunea pe care o spun preoții în fața acestei icoane este următoarea: "Prea Sfântă Stăpână, de Dumnezeu Născătoare, pururea Fecioară Marie, protectoarea și apărătoarea noastră, cerem a Ta nebiruită apărare. Împărăteasa Cerului și a pământului, ceea ce ai cu dreptate numele de «Prodromița», adică Înainte-Mergătoare, întărește-ne întru lucrarea faptelor bune și ne du de mână întru împărăția cea cerească; povățuiește-ne pe noi, toți drept credincioșii creștini, spre a vedea și veșnic a ne îndulci de mărirea Fiului Tău și Dumnezeuul nostru, că Binecuvântată și Prea Proslăvită ești, în vecii vecilor. Amin."

Alexandra Andrieș
cl. a XII-a D

Cosmogonia biblică și teoriile științifice

Icoana Rugului Aprins

Nu trebuie să obosem niciodată de a repeta că formula „crede și nu cerceta”, care nu are nici un temei în Sfânta Scriptură sau în Sfânta Tradiție, nu este doar străină creștinismului, dar este chiar potrivnică esenței sale. Scripturile ne învață, dimpotrivă, „să cercetăm toate lucrurile și să păstrăm ce este bun” (I Tes. 5, 21), căci „toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos” (I Cor. 6, 12). Mai adânc, Însuși Mântuitorul învață: „Cereți și vi se va da, căutați și veți afla...” (Mt. 7, 7), pentru ca sufletul credincios în Sfânta Liturghie, după Sfânta Împărtășanie, să rostească: „Am aflat credința cea adevărată, am primit Duhul Cel ceresc”. Nu este contradicție de principiu între credință și cunoaștere, între religie și știință. Revelația transmite în chip tainic esența Adevărului, pe care apoi științele îl dibuiesc în detaliile lui din ordinea fenomenală, fiecare cu mijloacele care îi sunt proprii.

Adevărata știință, ce poartă inevitabil pecetea relativității omenești, a știut să se smerească înaintea absolutului dumnezeiesc. Șirul savanților credincioși este nesfârșit. De exemplu, marele savant și mărturisitor creștin Nicolae C. Paulescu nu a ezitat să scrie: „A demonstra existența unei cauze prime a vieții, imateriale, unice și infinit înțelepte iată limita sublimă la care ajunge fiziologia. Această cauză primă este Dumnezeu. Omul de știință nu se poate mulțumi să afirme: *Credo in Deum*. El trebuie să afirme: *Scio Deum esse*. (**Traité de Physiologie Médicale**, 3, p. 916). Aceste cuvinte vin să întărească afirmația: multa știință îl apropie pe om de Dumnezeu, pe când puțină știință îl îndepărtează de El.

Credința și rațiunea nu se pot înlătura una pe alta, ci ne oferă împreună o deplină înțelegere a lumii, pe care rațiunea singură nu o poate da. Căci anumite chestiuni, inabordabile direct pentru știința pozitivă, se rezolvă în mod fericit prin credință; întrebări fundamentale ale spiritului nostru, cum ar fi: de unde venim și încotro mergem, care nu pot primi răspuns de la științele fizice, se lămuresc prin credința creștină. Originea pământului, a omului, scopul existenței sunt chestiuni inaccesibile științei.

În ceea ce privește crearea lumii, de exemplu, felul în care s-a făcut nu a putut și nu poate fi făcut accesibil nici experienței, nici observației, prin faptul simplu că nimeni dintre muritori n-a fost în acele vremuri, cum zice și dumnezeiasca Scriptură: „Unde erai tu când am întemeiat pământul? Spune, dacă ai pricepere”. Cine a cunoscut dintre oameni cugetul Domnului direct în realizarea lui sau cine a fost sfetnic al Său la zidirea lumii? Întrebarea aceasta, care a pus pe gânduri și pe cel dintâi om, ca și pe naturalistul savant de astăzi, nu-și poate primi răspunsul decât prin revelația directă a Creatorului, pe care noi nu ne-o putem însuși decât crezând că cele descoperite de Dumnezeu și propovăduite ca atare de Biserică în care se păstrează și se interpretează tezaurul revelației divine sunt adevărate. Căci aceasta e esențiala și fundamentală deosebire între cercetătorul credincios, pentru care suprema normă a adevărului se găsește în dumnezeiasca descoperire, iar scopul e „ad majorem Dei gloriam”, și savantul indiferent, îmboldit spre migăloasă cercetare numai de setea lui de erudit veșnic nepotolită și necunoscând o altă autoritate decât pe aceea a minții lui.

Credința religioasă reprezintă o enormă forță spirituală a omenirii, ea a dat cele mai alese modele de virtute, de eroism, de abnegație, de fapte mari. Știința concepută sub forma datelor empirice dispartate, grupate în legi, nu poate fi nimănui reazem în lupta vieții, ci duce mai degrabă înspre disperarea faustiană, pe când credința e cea care mântuiește, alină și ușurează orice durere și neputință a sufletului.

Știință și credință

Și, în fine, știința niciodată nu va fi în stare să nimicească reazemul sufletesc al credinței, oricât de mari i-ar fi descoperirile, și nici să o înlocuiască în vreun fel.

Greșeala fundamentală pe care o fac cei mai mulți dintre necredincioși și negativiști, greșeală care este în mare parte și cauza conflictului dintre științele profane și Biblie, este înțelegerea eronată sau chiar nepriceperea celor cuprinse în Sfânta Scriptură. Anume, se spune că Biblia se înșală asupra adevărilor științifice, considerând că universul întreg e supus unor cauze libere, care intervin modificând arbitrar cursul naturii; că pentru autorii Sfintei Scripturi nu există nici legi, nici determinism în natură, ci totul e supus voinței arbitrare a lui Dumnezeu, de unde și frecvența minunilor. De la asemenea constatări pornind, tăgăduirea inspirației și a adevărului celor spuse în Vechiul Testament apare firească celor ce nu pricep Scripturile.

Cei ce judecă astfel nu vor să înțeleagă însă că Biblia nu este și nu poate fi un tratat de științe naturale, de astronomie sau de geofizică, după cum nu este nici de istorie, filozofie sau altceva; ca atare, nu are nici un rost și nu trebuie să ne așteptăm să ne dea cunoștințe din aceste domenii. Chestiunile de ordin științific menționate în Sfânta Scriptură sunt indirect și pe departe în legătură cu învățăturile credinței; ele sunt menționate numai în mod incidental, formând un fel de cadru extern și un accesoriu pentru înaltele și desăvârșitele idei religioase expuse în Carte.

E drept că Biblia ne dă lămuriri asupra formării și organizării pământului și asupra originii neamului omenesc, dar aceasta dintr-un punct de vedere cu totul deosebit de cel științific, și anume din punct de vedere religios. De aceea, în ce privește creația, autorul istorisirii biblice nu se ocupă nici de felul cum era materia, nici ce formă avea, nici de era caldă sau rece. El nu se ocupă nici chiar de legile din natură, care, din punctul lui de vedere, erau amănunte ce nu interesau. Căci Biblia e cartea, sau mai precis, colecția de scrieri întocmite de scriitori inspirați, cuprinzând o

parte din revelația dumnezeiască, iconomia divină a mântuirii neamului omenesc, pregătirea ei în Vechiul Testament și realizarea în cel Nou și, în general, cuvântul lui Dumnezeu spre mântuirea noastră. Biblia e carte a sufletului prin excelență, care dezleagă marile probleme: de unde venim și unde mergem; povățuitor care ne învață cum să trăim pentru a avea viață veșnică; e *Cartea vieții*.

Creația biblică nu se expune după normele științei de azi, ci după gradul de înțelegere al acelor a căroră Moise li se adresa direct. Căci ce rost ar fi avut istorisirea creației lumii într-un fel în care să nu fi fost de nimeni sau numai de puțini înțeleasă, când Sfânta Scriptură a fost rânduită pentru învățarea tuturor, și a celor înțelepți, și a celor simpli. Moise, în *Cartea Facerii*, s-a mulțumit să arate în linii mari cum a avut loc crearea lumii și a dezvoltat această problemă numai întrucât avea nevoie din punctul lui de vedere și era în legătură cu planul general al scrierilor sfinte, cu normele de conduită ale poporului evreu și cu instituirea Sabatului ca zi de odihnă, al cărei tip e odihna lui Dumnezeu în ziua a șaptea. Biblia propriu-zis nu țintește să ne dea o explicație a creației, ci vrea să ni-l arate pe Dumnezeu în creație. „*Ea vorbește despre aceasta ca noi toți și așa cum zice zilnic și cel mai mare astronom că soarele răsare, deși știe că Pământul se învâрте în jurul lui. Sau Dumnezeu, alături de Biblia pentru popor, ar fi trebuit să scoată și o ediție științifică! Dar pe care sistem bazată? Pe al lui Ptolemeu, pe al lui Copernic, ori pe cel viitor al anului 2000?*” (F. Bettex, *Creștinismul și studiul naturii*).

Un alt motiv pentru care în Sfânta Scriptură nu se găsește expus tot ceea ce îl interesează pe om și care i-ar satisface setea de cunoaștere a lumii empirice e de ordin moral și tot atât de superior. Dumnezeu cel Atotînțelept n-a găsit cu cale să descopere totul omului, ci i-a dat lui rațiunea și dorul de a ști cum să ajungă prin propriile forțe la satisfacerea năzuințelor intelectuale, la stăpânirea puterilor firii și a stihurilor naturii, pentru tihna traiului său. „*Întru sudoarea feței tale îți vei agonisi pâinea ta!*” De bună seamă că nu se referă numai la viața materială, la câștigurile imediate de ordin practic, ci și la viața spirituală, la câștigurile pentru minte.

Știință și credință

Curiozitatea nobilă de a ști e una dintre caracteristicile de superioritate ale omului, dovedind - cum zice Fr. Mauriac - filiația lui divină. „*Căutați și veți afla, bateti și vi se va deschide vouă*”, a spus Mântuitorul. La fel a învățat și Sfântul Apostol Pavel: „*Toate să le încercați, ce este bun să țineți, de tot lucrul rău să vă feriți*”. Porunca divină este să muncești cu grea trudă și în ogorul științei spre a surprinde tainele naturii. Religia creștină nu întreține incultura și cu atât mai puțin superstiția, cum se afirmă gratuit, ci dă poruncă precisă să muncească fiecare cât îl țin puterile și să nu îngroape în pământ „talantul” ce i-a fost încredințat. Ar fi fost o micșorare a personalității și demnității omului, a celui zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu Însuși și făcut cu puțin mai mic decât îngerii, dacă i s-ar fi dat totul de-a gata, și ar fi fost iluzoriu inclusiv orice progres al științelor!

Dacă există oarecare deosebire între anumite teorii științifice și unele feluri de interpretare a Bibliei, aceasta nu înseamnă numaidecât că există un conflict real între cosmogonia mozaică și realitatea științifică, ci, cel mult, între unii savanți și unii teologi sau, mai precis, între sistemele lor subiective de cugetare. Textul Cărții Sfinte trebuia interpretat ținându-se seama de limba, vechimea, cadrul istoric, social în care au fost scrise diferitele cărți și mai ales de faptul că „*în Biblie, adevărul stă sub expresie, după cum în știință adevărul stă sub formulă*”.

În concluzie, Biblia nu cuprinde chestiuni științifice decât incidental, pe care nu le expune sistematic, ci popular, vorbind limbajul înțeles de toți oamenii, cu soare ce răsare, cu bolta cerului deasupra capului nostru. Și oare ce clasificare a fenomenelor naturii ar fi trebuit să facă Moise pentru a învăța Israelul hoinar, când savanți reputați nu se înțeleg nici acum și e problematic dacă se vor înțelege vreodată întru totul asupra sistematizării regnurilor creației? Dacă Moise vorbește după aparențe când înșiră grupele de viețuitoare (pe lângă faptul amintit, că nu face zoologie și botanică sistematică), el se folosește de criteriile de sistematizare ce se găsesc la toate popoarele și în toate vremurile, și nu numai la

oamenii simpli, dar chiar și la cei cu studii academice.

Hettinger afirmă că există trei mari adevăruri pe care cercetările naturaliste le confirmă tot mai mult și acestea sunt atestate și de cosmogonia biblică - anume că lumea prezentă a trecut printr-o serie de perioade progresive până a ajunge la starea actuală, că diferitele constelații și astre s-au individualizat dintr-o materie luminoasă anterioară lor și că toate speciile de plante, animale și alte viețuitoare au precedat creația omului. *„Cosmogonia biblică e, așadar, în acord cu principiile fundamentale ale științelor moderne, nu însă cu detaliile lor, care au numai valoare ipotetică și, deci, problematică”.*

Că Biblia nu este o carte ca oricare alta se vede și din faptul că cele mai contradictorii teorii și păreri diametral opuse chiar se pot baza pe ea. Înșiși cei necredincioși, care îi contestă dumnezeiasca origine, găsesc în ea, plini de uimire, adevăruri pe care nici o minte omenească nu le-a putut gândi încă de acum 3400 de ani. Și toate teoriile lumii gânditoare, de 2000 de ani încoace, au putut fi puse de acord cu ea, teorii care au dispărut după o efemeră existență, în timp ce simplitatea adevărilor ei strălucește cu aceeași covârșitoare putere ca în ziua când au fost întâi enunțate. Și această suplețe, care face posibilă strecurarea sau trecerea ei triumfătoare prin înțelepciunea omenească a vremurilor fără a i se știrbi cu ceva autoritatea sau exactitatea afirmațiilor, să nu fie oare pe lângă multe altele o dovadă a divinității cuprinsului ei?

Noi, prin *credință*, aflăm din Sfânta Scriptură că universul nu s-a făcut din întâmplare - unii uitând că noțiunea de lege implică în mod necesar un legiuitor - ci a fost creat în toată imensitatea și măreția lui de Dumnezeu cel Atotputernic. Există o sumă de argumente în apologetica creștină care îndrumă în mod constrângător și duc prin necesitate logică la existența Creatorului lumii. Științele pozitive menținându-se numai în cadrul lor, dacă nu pot confirma direct acest adevăr care trece peste sfera lor de investigare, în nici un caz nu-l pot însă infirma sau contrazice

Știință și credință

bazându-se pe datele sigure ce le posedă. Din păcate, cei necredincioși și negativiști, trec peste faptul că natura toată, zidire a lui Dumnezeu, e o minune, care, dacă nu se prezintă oricui ca atare, asta se datorează faptului că prea ne-am obișnuit cu ea și înțeleptele rânduieli dintr-însa. Totul în jurul nostru, dacă vrem să auzim, ne strigă existența Creatorului! Necredincioșilor, orice le-ai arăta, tot necredincioși rămân, fiindcă așa vor ei, nu pentru că nu s-ar putea convinge rațional despre ceea ce trebuie să creadă. Ci fiindcă sunt dintre aceia despre care spune Avraam bogatului nemilostiv din Evanghelie: „*Au ei pe Moise și pe prooroci să-i asculte*” căci, dacă nu, „*măcar de se va scula cineva din morți, tot nu vor crede*”.

Bibliografie: pr. Iova Firca, *Cosmogonia biblică și teoriile științifice*, Ed. Anastasia, București, 1998.

Gabriela Ciobanu
cl. a XII-a D

Precizăm de la început că toate răspunsurile date la aceste întrebări au la bază adevărul că învățătura Bisericii noastre este revelată de Dumnezeu, iar scopul vieții creștinului este câștigarea vieții veșnice, adică mântuirea.

1. Putem duce o viață curată fără credință în Dumnezeu?

Sigur, putem duce o viață corectă, curată, fără credință în Dumnezeu (de ex., popoarele păgâne, până la venirea lui Hristos și propovăduirea credinței creștine în lume), ceea ce ar ține de o anumită etică sau principii de conviețuire; însă aceasta L-ar exclude pe Dumnezeu din viața noastră, iar faptele săvârșite de acești oameni fără credință în Dumnezeu nu ar mai avea valoare moral-religioasă. Ori, fără credință este cu neputință ca cineva să se mântuiască: „Cel ce va crede și se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi” (Mc. 16, 16).

2. De ce este nevoie să mergem la biserică dacă Dumnezeu este peste tot?

Este adevărat că unul din atributele lui Dumnezeu este atotprezența. La fel de adevărat este, însă, și faptul că Biserica, în sensul de clădire, este „casa lui Dumnezeu”, adică locul unde în mod deosebit Îl putem întâlni pe Dumnezeu. Biserica de astăzi, întemeiată pe jertfa Mântuitorului Iisus Hristos pe cruce, și în mod văzut la Rusalii, este ceea ce a fost în Vechiul Testament Cortul Legii și, mai apoi, Templul Sfânt din Ierusalim. Harul mântuitor al lui Dumnezeu se împărtășește credincioșilor numai în Biserică prin slujitorii ei. Acest lucru avea să-l confirme în primele secole creștine Sfântul Ciprian al Cartaginei, când a zis: „În afara Bisericii nu este mântuire”. În acest sens putem spune că în Biserică nu ne afișăm credința. Acolo mergând, ne golim de tot ce-i pământesc, material și ne umplem de Harul lui Dumnezeu Care e spiritual. Acolo oferim ca mulțumire ceva ce am realizat cu ajutorul lui Dumnezeu și rugându-ne primim pe Dumnezeu Însuși. Oferim ceva mărginit, material, și primim nemărginitul, dar întotdeauna pe măsura deschiderii noastre.

3. Cum ne dăm seama că religia nu e o metodă de manipulare în masă?

Într-o definiție foarte scurtă, putem spune că religia este

Interviu

totalitatea cuvintelor și actelor de cult prin care omul încearcă să realizeze o legătură de comuniune cu Dumnezeu. Omul este cel care simte și are această nevoie (ca și creatură cu libertate de voință) de a comunica cu Creatorul. În baza Revelației divine, aceste acte de cult s-au cristalizat și au dobândit forma actuală în timp, devenind mijloace prin care omul dobândește acea stare spirituală care îl poate apropia de Dumnezeu. Cel care-L iubește pe Dumnezeu folosește aceste mijloace pe care religia ni le pune la dispoziție fără să se simtă manipulat în vreun fel. Dumnezeu apreciază sinceritatea și deschiderea noastră spre El și se face simțit în sufletul și în viața noastră, în măsura în care avem asemenea virtuți. Ideile preconceptuate și îndoiala otrăvesc sufletul și-l îndepărtează pe om de Dumnezeu, pe când sinceritatea, puritatea și credința puternică deschid sufletul și-L lasă pe Dumnezeu să lucreze.

4. *Sunt călugării sihaștri mai aproape de Dumnezeu decât preoții de mir (din parohiile de la sate și orașe)?*

Apropiati de Dumnezeu sunt cei care-L iubesc pe El și Îi împlinesc voia. În mijlocirea preot de mir-Dumnezeu și preot călugăr-Dumnezeu măsura împlinirii rugăciunilor este dată în cea mai mare parte de credința noastră. Chiar Mântuitorul Hristos spunea deseori celor care-I cereau ceva: „Fie ție după cum ai crezut!”.

5. *Într-o societate în care valorile creștine sunt din ce în ce mai respinse, ce modele ar trebui să urmeze tinerii pentru a-și asigura un echilibru pe plan spiritual?*

Societatea preocupată mai mult de cele materiale este dominată de aceste valori trecătoare. Într-o asemenea societate, omul uită foarte ușor că are suflet și neîngrijindu-se și de acesta ajunge la un fel de nesimțire duhovnicească sau chiar moarte duhovnicească. În general, oamenii care ținesc mai sus decât scopurile materiale au modele nenumărate în Sfânta Scriptură.

Icoana Rugului Aprins

Cel dintâi și mai important model de urmat este Iisus Hristos. După El, Maica Domnului și toți ceilalți Sfinți ai Bisericii, care nu sunt doar modele pentru noi, ci mai mult, prin viața, învățătura și osteneala lor au fost și sunt învățători ai noștri și *rugători* pentru noi înaintea lui Dumnezeu.

6. *Ce părere aveți despre influența actuală a mass-media asupra vieții oamenilor? De ce anume ar trebui să ne ferim pentru a ne păzi mintea și sufletul cât mai curate?*

Toate imaginile și cuvintele pe care mass-media le oferă omului au o influență extraordinară asupra acestuia. De ce? Pentru că omul se orientează în viață după ceea ce vede și aude. Ceea ce oferă sau dăruiește omului religia este Revelația divină. Omul care se roagă, postește și face voia lui Dumnezeu, dobândește și darul de a discerne pentru că tot timpul se raportează la Dumnezeu. Și atunci, cu acest dicernământ dobândit prin rugăciune și viață curată ne și informăm, dar alegem întotdeauna numai ce ne folosește și nu ne tulbură mintea și sufletul.

7. *Este toleranța suficientă în relația interumană din societatea actuală? Care este părerea Bisericii legată de această atitudine?*

Până la Hristos poate că a fost. De la Hristos încoace nu este suficientă, pentru că El aduce în lume acea ordine a iubirii care ne cere mult mai mult. Dacă în Vechiul Testament se spunea să răspunzi celui de lângă tine cu aceeași monedă, în Noul Testament Hristos spune „ceea ce voiți să vă facă vouă oamenii faceți-le și voi lor asemenea”, considerând ca „aproape” al nostru pe orice om indiferent de religie, rasă sau atitudine. Doar toleranța duce la indiferență și la o relație rece și seacă între oameni. Aceștia renunță de bunăvoie la calitatea de „frați” și rugăciunea domnească „Tatăl nostru” nu mai are ecou în sufletele lor. Doar iubirea poate schimba fața lumii și ne poate apropia de Dumnezeu.

Interviu cu *pr. Vasile Vicovan* de la parohia „Înălțarea Domnului”, C.U.G., realizat de *Gabriela Ciobanu* din clasa a XII-a D

Recenzie de carte creștină

Efectele televiziunii asupra minții umane Și despre creșterea copiilor în lumea de azi

Autor: Virgiliu Gheorghe

Televiziunea are un rol deosebit de important în viața omului. Acest lucru îl știe fiecare individ, dar dincolo de simplul obicei de a privi la televizor, de a ne informa și de a ne relaxa, televiziunea implică și alte aspecte, unele chiar dăunătoare creierului și sufletului.

Cartea domnului Virgiliu Gheorghe, *Efectele televiziunii asupra minții umane (Și despre creșterea copiilor în lumea de azi)*, tipărită la Editura Evangelismos, București, 2005, însumând 432 de pagini, prezintă efectele televiziunii, care merg atât de departe, încât remodelează omul în întregime, în locul omului natural, al celui religios, impunând omul televizual, care este negativul ființei umane create de Dumnezeu. Această carte poate fi citită de către mulți dintre noi, indiferent de vârstă sau categorie socială, deoarece este bine structurată, autorul folosește un limbaj clar, pe înțelesul tuturor, prezintă niște adevăruri certificate prin diverse studii și nu doar presupuneri, dar mai ales pentru că este concepută într-o manieră obiectivă, nu de antipropagandă a televiziunii, ci de înfățișare a efectelor acesteia, lăsând alegerea la latitudinea fiecăruia. Cartea este structurată în trei părți, la care adaugă două anexe privind obezitatea și calculatorul-internetul și jocurile video.

În prima parte analizează efectele comunicării audio-video asupra dezvoltării și funcționării creierului, pe baza unei riguroase documentări și făcând referire la numeroase studii efectuate în Statele Unite. Ceea ce putem noi înțelege este faptul că vizionarea tv afectează structural creierul. Experiența mediului în care crește copilul joacă un rol esențial în dezvoltarea scoarței cerebrale, implicit în dezvoltarea individului.

Recenzie de carte creștină

Dacă el este crescut în spiritul privitului tv câteva ore zilnic, atunci alte activități precum cititul, scrisul, gândirea matematică, vor avea de suferit. Copilul va prezenta deficiențe de învățare, incapacitatea de a asculta cu atenție sau de a înțelege, de a-și aminti și de a aplica anumite materiale citite, scăzându-i nivelul de inteligență și performanțele intelectuale.

Televiziunea nu este un mijloc potrivit pentru învățare, deoarece este stimulată numai percepția vizuală și emisfera dreaptă, pe când cea stângă este inhibată, la fel ca și imaginația, televizorul producând doar reverii ce duc la scăderea capacității creative. De asemenea, este evidențiată crearea unei atitudini mentale pasive, atât la copii, cât și la adulți, prin vizionarea tv pe termen lung, ceea ce duce la afectarea activității cortexului prefrontal și, de aici, la instalarea stării de dezinteres, de apatie și la scăderea activității voluntare. Deși ne uităm la televizor cu scopul de a ne relaxa, studiile arată că, dimpotrivă, vizionatul îndelung provoacă hiperactivitate, irascibilitate. Schimbările de cadru, derularea rapidă a imaginilor, explozia de culori și mișcarea, toate duc la oboseală psihică și chiar la insomnie.

În partea a doua a cărții, autorul descrie rolul culturii tv în modelarea rețelelor neuronale, a mentalităților și a comportamentelor. Inventariind cele spuse anterior, deducem că vizionarea tv, ca activitate sau obișnuință cotidiană, afectează în mod serios creierul, dar trebuie să acordăm o atenție și mai mare conținutului programelor tv în sine. Este știut lucrul că televizorul reprezintă un mijloc de informare în masă (mass-media); prin analogie, și fără să exagerăm, putem afirma că el este un mijloc de manipulare în masă, prin mesajele transmise, prin forța de persuasiune cu care sunt prezentate, cât și prin elementele specifice atmosferei pe fondul căreia se desfășoară acțiunea.

Principalele caracteristici ale unui mesaj tv sunt: prezentismul, vizibilul și senzaționalul. Prezentismul instalează domnia clipei, la care se reduce prezentul, a evenimentialului, a

Recenzie de carte creștină

vitezei; el nu lasă răgazul gândirii, ci impune urmarea fără discernământ a impulsurilor interioare, a sugestiilor și favorizează manipularea. Senzaționalul cultivă evenimentul șocant, uimitor, spectaculos, care atrage atenția, astfel încât viața obișnuită, simplă creează sentimentul frustrării și al neîmplinirii.

Scriitorul trage un semnal de alarmă cu referire la faptul că mass-media se instituie ca un adevărat pedagog pentru mintea noastră, spunându-ne la ce să ne gândim, structurându-ne câmpul de preocupări și învățându-ne ce importanță trebuie să acordăm unei probleme sau unui eveniment pe care ea însăși i-o acordă. De asemenea, el afirmă că, prin vizionare, telespectatorul este redus de la condiția de subiect personal la cea de spectator al marelui spectacol de pe scena mediatică a lumii. Acesta trăiește într-o măsură tot mai mică propria viață, deoarece gândurile, bucuriile, tristețile, nevoile personale dispar pe fondul celor prezentate la televizor. Ceea ce face mass-media este să construiască o conștiință globalizată, pe care o hrănește și la care, într-o măsură mai mică sau mai mare, suntem conectați și noi.

Programele tv promovează unele categorii precum nihilismul, comercialul, violența și eroticul. Prin însăși natura sa, televiziunea favorizează o percepție sau o experiență de negare a realității, nihilismul fiind prezent în toate cele patru forme ale sale: liberalismul, care este promotorul indiferentismului religios, realismul, care proclamă credința într-un nou "dumnezeu" - natura sau știința (darwinismul sau scientismul), vitalismul reduce totul la trăirile sinelui; promovează mișcările spirituale, sectele, new age-ul, experiența drogurilor; nihilismul distrugerii cultivă violența, antisocializarea, negarea autorității.

Pe micul ecran totul se raportează la bani, la dobândirea plăcerii și la exercitarea puterii. Aceste trei categorii estompează celelalte idealuri și valori ale umanității sau le pun în slujba satisfacerii lor. Banii sunt garanția confortului sau a standardului de viață. Ei ajung un mod de raportare: un individ este considerat

bun, iscusit, în funcție de câți bani are, indiferent de mijloacele prin care i-a obținut. Astfel, banii ajung sensul oricărei activități și principala îndeletnicire a oamenilor din ziua de azi. Totul în viață este să ai bani, să îți asiguri un viitor prosper din punct de vedere financiar, fără a mai lua seama la trebuințele sufletului. Bineînțeles, nu sugerăm faptul că se poate trăi fără bani, pentru că aceștia reprezintă exprimarea valorii lucrurilor și este nevoie să ne îngrijim și de latura materială, dar fără a generaliza ideea că totul se raportează la ei. În plus, televiziunea subminează rolul muncii, desconsideră demnitatea profesională și munca cinstită, aceasta fiind văzută ca o corvoadă.

Căutarea plăcerii este a doua dimensiune sugerată de televiziune. A te distra, a te lăsa furat de acțiunea unui film, a afla ce se întâmplă în toată lumea, a-ți excita simțurile, a-ți lăsa imaginația în voie sunt elementele universului dedicate satisfacerii plăcerii. Acesta este, în viziunea televizualului, al doilea obiectiv pe care trebuie să-l urmărească omul în lume.

Puterea este și ea unul dintre atributele omului modern. Cele mai utilizate metode de afirmare a puterii pe micul ecran sunt răzvrătirea, manifestarea mâniei, a violenței, dominația prin forță și agresivitate, contestarea autorității. Televizorul oferă iluzia deținerii puterii prin posibilitatea de a opta, prin schimbarea canalului, pentru oricare dintre universurile de realitate virtuală pe care-l dorești, puterea de a-i umili pe alții prin posibilitatea de a pătrunde în intimitatea vieții lor personale, puterea ce o conferă experiența violenței în sine, de a te afla dincolo de durere, de viață sau moarte, pe când cei de dincolo de ecran par supuși acestora.

O altă categorie cu pondere mare în programele tv este eroticul. Acesta influențează negativ atitudinile și comportamentul sexual al tinerilor și nu numai, prin promovarea sau cel puțin prezentarea drept firești a unor păcate și atitudini respinse de Biserică și de lumea morală, în general, precum: adulterul, prostituția, avortul, relații sexuale între persoane

Recenzie de carte creștină

necăsătorite, începerea acestora de la o vârstă fragedă, pe când virginitatea, abstenența, riscul bolilor cu transmitere sexuală sunt prezentate foarte rar sau ca fiind ne semnificative.

În cea de-a treia parte a lucrării, autorul arată influențele televiziunii asupra vieții de familie și prezintă avantajele renunțării la televizor, dacă nu suntem dependenți de el, ci îl folosim strict ca un mijloc de informare și nu îi acordăm credibilitate totală. El sugerează că timpul petrecut în fața televizorului este un timp mort, deoarece sunt neglijate treburile casnice și, mai rău, membrii familiei nu mai au răgazul de a comunica, de a-și împărtăși problemele sau împlinirile, de a se ajuta reciproc; de aici pot apărea neînțelegeri, certuri, violență, dezbinare. În anexa privind calculatorul sunt comparate cele trei tipuri de mijloace de difuzare a informației și se precizează că: jocul dă iluzia acțiunii, prin exercitarea voinței, dar este o mișcare mecanică; televizorul dă iluzia simțirii, dar este un sentiment ireal; calculatoarele dau iluzia activității de gândire, dar este un tip de gândire care poate fi introdus într-o mașină prin comenzi și instrucțiuni.

Concluziile pe care le putem trage din cartea domnului Virgiliu Gheorghe sunt acelea că vizionarea tv dăunează proceselor mentale superioare, privează omul de posibilitatea alegerii libere, prin impunerea unor doctrine și comportamente, slăbește relațiile personale, sărăcește viața de familie și cea comunitară, slăbește dorința și bucuria de a trăi altfel decât uitându-se la televizor, astfel reducând dimensiunea rațională și mai ales spirituală a existenței și creând o mulțime de frustrări și complexe. Iată că motivele sunt mai mult decât suficiente pentru a renunța la televizor, iar antidotul propus de autorul cărții este viața creștină și însăși conștientizarea efectelor negative pe care le are televiziunea asupra vieții noastre.

Andreea Stoican
cl. a XII-a D

"Am aflat pe Acela..." (Ioan 1, 45)

*Către liceul meu,
care m-a pregătit pentru Facultatea
de Teologie*

Din dragoste faci multe lucruri...iar eu, din iubire pentru Dumnezeu și pentru Biserica Sa, am ales să studiez teologia. „Mulți chemați, puțini aleși” ne-a spus un părinte profesor la primul său curs, când a văzut sala plină cu cei 150 de studenți. A continuat apoi spunându-ne că mulți vor fi mediocri, unii buni, puțini excepționali. Iar eu încep prin a vorbi despre noii mei colegi.

În mare parte sunt absolvenți de seminar, restul veniți din licee, puțini preoți, monahi și monahii. Astfel că, spre deosebire de liceu, comportamentul frumos, liniștea îmi par mult mai puțin impuse din exterior, decât din interior. Este o bucurie pentru mine faptul că având aceleași orientări mi-a fost ușor să îi cunosc pe mulți dintre ei, să le cer ajutorul la nevoie. Unii sunt foarte capabili: studenți la alte facultăți, olimpici la discipline ca dogmatică, greacă sau ebraică.

Am realizat de la început că în noi se investește foarte mult. Aceasta cred că se face mai mult decât în liceu sau în alte facultăți, deoarece studentul teolog învață și în același timp duce o luptă spre desăvârșirea spirituală, spre curățirea inimii, căci „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Mt 5, 8).

În același complex mitropolitan se află școala, biserica și biblioteca, asemenea cuvintelor Sf. Vasile cel Mare care spunea că nu a cunoscut în tinerețe decât două drumuri: biserica și școala. Am mai văzut că teologia este știință și viață. Astfel că orarul nostru este o îmbinare a studiului cu rugăciunea: cursurile dintr-o zi încep și se termină cu rugăciune, iar într-o săptămână studenții participă de două ori, miercurea și vinerea, la Sfânta Liturghie și la Vecernia de

Să ne amintim...

luni seara. Studentul la teologie și orice student creștin are nevoie de sprijin duhovnicesc în general, mai ales în momentele grele, și cred că îl primește, numai să îl dorească, să îl caute. Astfel fiecare are un părinte duhovnic, sunt mai mulți îndrumători de an; foarte aproape se află moaștele Sfintei Parascheva, iar nu în ultimul rând cei mai mulți profesori sunt și preoți, având grijă și de suflet. Aceștia din urmă ne sfătuiesc și pentru cele mai intime aspecte ale vieții unui slujitor.

În primele săptămâni am fost invitați la un simpozion și o conferință pe teme social-morale, cu profesori de la universități străine la care se adaugă conferințele săptămânale A.S.C.O.R. cu invitați din țară. Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași are legături cu alte facultăți europene.

Cursurile sunt pentru mine, care vin de la un profil real, mai exact de la integrale, teoria relativității și altele, o adevărată mângâiere, ca un răspuns al căutărilor. Este mult de citit, dar o spun cu bucurie, nu cu gândul că e greu. Studiul teologiei este pentru mine o apropiere de Hristos Dumnezeu. Ca o părere personală, gândesc acum că prin rugăciune vorbești lui Dumnezeu, iar prin Sf. Scriptură, prin Sfinții Părinți, îți vorbește Dumnezeu. Iată deci ce este teologia: un dialog cu Dumnezeu.

Iar tu, liceul meu, care acum te schimbi ca formă, dar ești același prin profesorii tăi, m-ai ajutat, cred că fără să vrei, să fiu ceea ce sunt acum! Îți mulțumesc!

Bogdan Florea, absolvent al CNER, astăzi student la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, secția Teologie Pastorală

Importanța publicațiilor cu caracter creștin-ortodox

1. Citiți o revistă cu caracter creștin-ortodox?
a) da   b) nu
2. Dacă da, alegeți din lista următoare:
a) **Candela Moldovei**; b) **Lumina**; c) **Credința Ortodoxă**; d) altele
3. Ce credeți că lipsește revistei pe care o citiți?
4. Dacă nu citiți astfel de publicații, motivați:
a) am citit, dar nu m-a interesat; b) nu îmi plac astfel de reviste;
c) nu am timp; d) citesc ocazional.
5. Credeți că astfel de publicații ar fi binevenite pe piață?
a) da   b) nu

Scopul principal al efectuării sondajului a fost de a cunoaște percepția publicului cititor față de revistele cu caracter creștin-ortodox. Spre surprinderea noastră, s-a întâmplat ca toți cei intervievați să fie de rit creștin-ortodox. Astfel, din totalul persoanelor intervievate, 74,19% au răspuns cu "da" la prima întrebare, iar diferența de 25,81% reprezintă răspunsurile negative.

Ca preferințe, pe primul loc se situează cotidianul "**Lumina**", cu un procentaj de 45,16 %, urmat de publicațiile "**Candela Moldovei**", cu 25,81 %, "**Credința Ortodoxă**" cu 16,2 % (un procentaj destul de bun, în ciuda faptului că nu beneficiază aproape deloc de publicitate) și alte reviste, parohiale sau locale, cu diferența de 32,25 %.

În urma sondajului a reieșit că majoritatea de 77,41% dintre subiecții care au răspuns afirmativ la prima întrebare este

Sondaj

mulțumită de conținutul actual al revistei citite, neconsiderând că aceasta ar putea suferi îmbunătățiri. 9,67 % dintre cei intervievați s-au pronunțat asupra ideii de a publica articole care să vizeze un public cât mai larg (ne întrebăm totuși, cât de larg ar trebui să fie acest public, deoarece, în momentul de față, astfel de reviste tocmai asta reușesc: acapararea unui public cu segment de vârstă cât mai mare), iar 12,9% dintre subiecți au declarat că astfel de reviste ar trebui să fie distribuite gratuit (precum cele distribuite de secte).

În ceea ce privește motivele pentru care o astfel de publicație nu este citită, în urma sondajului au reieșit următoarele: 12,5 % dintre cei chestionați cred că o astfel de revistă nu prezintă nici un interes , 25 % aduc în vedere probleme de gust literar și de timp disponibil, iar 37,5 % dintre subiecții ce au răspuns cu "nu" la prima întrebare au mărturisit că citesc ocazional.

Uimitor, toți cei intervievați au fost de părere că o astfel de publicație este binevenită pe piață. Interesant și, în același timp, îmbucurător este faptul că 80 % dintre subiecți cu vârste de până la 19 ani au răspuns afirmativ la întrebarea privind citirea publicațiilor cu caracter creștin-ortodox.

Într-o societate în care Dumnezeu nu mai este privit ca o necesitate, faptul că acești tineri duc mai departe flacăra vie a credinței străbune nu poate decât să ne încurajeze pentru a putea rămâne statornici în credință în vremurile grele ce vor urma.

Doamne ajută!

Veronica Grădinariu
cl. a XII-a D